๚ นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส๚

ขุทฺทกนิกาเย

เถรีคาถาปาฬิ

๑. เอกกนิปาโต

๑. อญฺญตราเถรีคาถา

๑. “สุขํ สุปาหิ เถริเก, กตฺวา โจเฬน ปารุตา;
อุปสนฺโต หิ เต ราโค, สุกฺขฑากํ ว กุมฺภิย”นฺติ๚

อิตฺถํ สุทํ อญฺญตรา เถรี อปญฺญาตา ภิกฺขุนี คาถํ อภาสิตฺถาติ๚

๒. มุตฺตาเถรีคาถา

๒. “มุตฺเต มุจฺจสฺสุ โยเคหิ, จนฺโท ราหุคฺคหา อิว;
วิปฺปมุตฺเตน จิตฺเตน, อนณา ภุญฺช ปิณฺฑก”นฺติ๚

อิตฺถํ สุทํ ภควา มุตฺตํ สิกฺขมานํ อิมาย คาถาย อภิณฺหํ โอวทตีติ๚

๓. ปุณฺณาเถรีคาถา

๓. “ปุณฺเณ ปูรสฺสุ ธมฺเมหิ, จนฺโท ปนฺนรเสริว;
ปริปุณฺณาย ปญฺญาย, ตโมขนฺธํ [ตโมกฺขนฺธํ (สี. สฺยา.)] ปทาลยา”ติ๚

อิตฺถํ สุทํ ปุณฺณา เถรี คาถํ อภาสิตฺถาติ๚

๔. ติสฺสาเถรีคาถา

๔. “ติสฺเส สิกฺขสฺสุ สิกฺขาย, มา ตํ โยคา อุปจฺจคุํ;
สพฺพโยควิสํยุตฺตา, จร โลเก อนาสวา”ติ๚

… ติสฺสา เถรี…๚

๕. อญฺญตราติสฺสาเถรีคาถา

๕. “ติเสฺส ยุญฺชสฺสุ ธมฺเมหิ, ขโณ ตํ มา อุปจฺจคา;
ขณาตีตา หิ โสจนฺติ, นิรยมฺหิ สมปฺปิตา”ติ๚

… อญฺญตรา ติสฺสา เถรี…๚

๖. ธีราเถรีคาถา

๖. **“ธีเร นิโรธํ ผุเสหิ [ผุเสฺสหิ (สี.)], สญฺญาวูปสมํ สุขํ;**
อาราธยาหิ นิพฺพานํ, โยคเกฺขมมนุตฺตร”นฺติ [โยคเกฺขมํ อนุตฺตรนฺติ (สี. สฺยา.)]ฯ

… ธีรา เถรี…ฯ

๗. วีราเถรีคาถา

๗. “วีรา วีเรหิ [ธีรา ธีเรหิ (ก.)] ธมฺมหิ, ภิกฺขุนี ภาวิตินฺทฺริยา;
ธาเรหิ อนฺติมํ เทหํ, เชตฺวา มารํ สวาหินิ”นฺติ [สวาหนนฺติ (ก.)]ฯ

… วีรา เถรี…ฯ

๘. มิตฺตาเถรีคาถา

๘. “สทฺธาย ปพฺพชิตฺวาน, มิเตฺต มิตฺตรตา ภว;
ภาเวหิ กุสเล ธมฺเม, โยคเกฺขมสฺส ปตฺติยา”ติฯ

… มิตฺตา เถรี…ฯ

๙. ภทฺราเถรีคาถา

๙. “สทฺธาย ปพฺพชิตฺวาน, ภเทฺร ภทฺรรตา ภว;
ภาเวหิ กุสเล ธมฺเม, โยคเกฺขมมนุตฺตร”นฺติฯ

… ภทฺรา เถรี…ฯ

๑๐. อุปสมาเถรีคาถา

๑๐. “อุปสเม ตเร โอฆํ, มจฺจุเธยฺยํ สุทุตฺตรํ;
ธาเรหิ อนฺติมํ เทหํ, เชตฺวา มารํ สวาหน”นฺติฯ

… อุปสมา เถรี…ฯ

๑๑. มุตฺตาเถรีคาถา

๑๑. “สุมุตฺตา สาธุมุตฺตามฺหิ, ตีหิ ขุเชฺชหิ มุตฺติยา;
อุทุกฺขเลน มุสเลน, ปตินา ขุชฺชเกน จ;
มุตฺตามฺหิ ชาติมรณา, ภวเนตฺติ สมูหตา”ติฯ

… มุตฺตา เถรี…ฯ

๑๒. ธมฺมทินฺนาเถรีคาถา

๑๒. “ฉนฺทชาตา อวสายี, มนสา จ ผุฏา [ผุฏฺฐา (สฺยา.), ผุฐา (สี. อฏฺฐ.)] สิยา;
กาเมสุ อปฺปฏิพทฺธจิตฺตา [อปฺปฏิพนฺธจิตฺตา (ก.)], **อุทฺธํโสตาติ** วุจฺจตี”ติ [อุทฺธํ โสตา วิมุจฺจตีติ (สี. ปี.)]ฯ

… ธมฺมทินฺนา เถรี…ฯ

๑๓.วิสาขาเถรีคาถา

๑๓. “กโรถ พุทฺธสาสนํ, ยํ กตฺวา นานุตปฺปติ;
ขิปฺปํ ปาทานิ โธวิตฺวา, เอกมนฺเต นิสีทถา”ติฯ

… วิสาขา เถรี…ฯ

๑๔.สุมนาเถรีคาถา

๑๔. “ธาตุโย ทุกฺขโต ทิสฺวา, มา ชาตึ ปุนราคมิ;
ภเว ฉนฺทํ วิราเชตฺวา, อุปสนฺตา จริสฺสสี”ติฯ

… สุมนา เถรี…ฯ

๑๕. อุตฺตราเถรีคาถา

๑๕. “กาเยน สํวุตา อาสึ, วาจาย อุท เจตสา;
สมูลํ ตณฺหมพฺพุยฺห, สีติภูตามฺหิ นิพฺพุตา”ติฯ

… อุตฺตรา เถรี…ฯ

๑๖. วุฑฺฒปพฺพชิตสุมนาเถรีคาถา

๑๖. “สุขํ ตฺวํ วุฑฺฒิเก เสหิ, กตฺวา โจเฬน ปารุตา;
อุปสนฺโต หิ เต ราโค, สีติภูตาสิ นิพฺพุตา”ติฯ

… สุมนา วุฑฺฒปพฺพชิตา เถรี…ฯ

๑๗. ธมฺมาเถรีคาถา

๑๗. “ปิณฺฑปาตํ จริตฺวาน, ทณฺฑโมลุพฺภ ทุพฺพลา;
เวธมาเนหิ คตฺเตหิ, ตตฺเถว นิปตึ ฉมา;
ทิสฺวา อาทีนวํ กาเย, อถ จิตฺตํ วิมุจฺจิ เม”ติฯ

… ธมฺมา เถรี…ฯ

๑๘. สงฺฆาเถรีคาถา

๑๘. “หิตฺวา ฆเร ปพฺพชิตฺวา [ปพฺพชิตา (สี. อฏฺฐ.)], หิตฺวา ปุตฺตํ ปสุํ ปิยํ;
หิตฺวา ราคญฺจ โทสญฺจ, อวิชฺชญฺจ วิราชิย;
สมูลํ ตณฺหมพฺพุยฺห, อุปสนฺตามฺหิ นิพฺพุตา”ติฯ

… สงฺฆา เถรี…ฯ

เอกกนิปาโต นิฏฺฐิโตฯ

๒. ทุกนิปาโต

๑. อภิรูปนนฺทาเถรีคาถา

๑๙. [อป. เถรี ๒.๔.๑๕๗ อปทาเนปิ] ‘‘อาตุรํ อสุจึ ปูตึ, ปสฺส นนฺเท สมุสฺสยํ;
อสุภาย จิตฺตํ ภาเวหิ, เอกคฺคํ สุสมาหิตํฯ

๒๐. ‘‘อนิมิตฺตญฺจ ภาเวหิ, มานานุสยมุชฺชห;
ตโต มานาภิสมยา, อุปสนฺตา จริสฺสสี’’ติฯ

อิตฺถํ สุทํ ภควา อภิรูปนนฺทํ สิกฺขมานํ อิมาหิ คาถาหิ อภิณฺหํ โอวทตีติ [อิตฺถํ สุทํ ภควา อภิรูปนนฺทํ สิกฺขมานํ อิมาหิ คาถาหิ อภิณฺหํ โอวทตีติ (ก.)]ฯ

๒. เชนฺตาเถรีคาถา

๒๑. ‘‘เย อิเม สตฺต โพชฺฌงฺคา, มคฺคา นิพฺพานปตฺติยา;
ภาวิตา เต มยา สพฺเพ, ยถา พุทฺเธน เทสิตาฯ

๒๒. ‘‘ทิโฏฺฐ หิ เม โส ภควา, อนฺติโมยํ สมุสฺสโย;
วิกฺขีโณ ชาติสํสาโร, นตฺถิ ทานิ ปุนพฺภโว’’ติฯ

อิตฺถํ สุทํ เชนฺตา เถรี คาถาโย อภาสิตฺถาติฯ

๓. สุมงฺคลมาตาเถรีคาถา

๒๓. ‘‘สุมุตฺติกา สุมุตฺติกา [สุมุตฺติเก สุมุตฺติเก (สี.), สุมุตฺติเก สุมุตฺติกา (สฺยา. ก.)], สาธุมุตฺติกามฺหิ มุสลสฺส;
อหิริโก เม ฉตฺตกํ วาปิ, อุกฺขลิกา เม เทฑฺฑุภํ วาติฯ

๒๔. ‘‘ราคญฺจ อหํ โทสญฺจ, จิจฺจิฏิ จิจฺจิฏีติ วิหนามิ;
สา รุกฺขมูลมุปคมฺม, อโห สุขนฺติ สุขโต ฌายามี’’ติฯ

… สุมงฺคลมาตา เถรี [อญฺญตรา เถรี ภิกฺขุนี อปญฺญาตา (สฺยา. ก.)]ฯ

๔. อฑฺฒกาสิเถรีคาถา

๒๕. ‘‘ยาว กาสิชนปโท, สุงฺโก เม ตตฺตโก อหุ;
ตํ กตฺวา เนคโม อคฺฆํ, อเฑฺฒนคฺฆํ ฐเปสิ มํฯ

๒๖. ‘‘อถ นิพฺพินฺทหํ รูเป, นิพฺพินฺทญฺจ วิรชฺชหํ;
มา ปุน ชาติสํสารํ, สนฺธาเวยฺยํ ปุนปฺปุนํ;
ติโสฺส วิชฺชา สจฺฉิกตา, กตํ พุทฺธสฺส สาสน’’นฺติฯ

… อฑฺฒกาสิ เถรี…ฯ

๕. จิตฺตาเถรีคาถา

๒๗. ‘‘กิญฺจาปิ โขมฺหิ กิสิกา, คิลานา พาฬฺหทุพฺพลา;
ทณฺฑโมลุพฺภ คจฺฉามิ, ปพฺพตํ อภิรูหิยฯ

๒๘. ‘‘สงฺฆาฏึ นิกฺขิปิตฺวาน, ปตฺตกญฺจ นิกุชฺชิย;
เสเล ขเมฺภสิมตฺตานํ, ตโมขนฺธํ ปทาลิยา’’ติฯ

… จิตฺตา เถรี…ฯ

๖. เมตฺติกาเถรีคาถา

๒๙. ‘‘กิญฺจาปิ โขมฺหิ ทุกฺขิตา, ทุพฺพลา คตโยพฺพนา;
ทณฺฑโมลุพฺภ คจฺฉามิ, ปพฺพตํ อภิรูหิยฯ

๓๐. ‘‘นิกฺขิปิตฺวาน สงฺฆาฏึ, ปตฺตกญฺจ นิกุชฺชิย;
นิสินฺนา จมฺหิ เสลมฺหิ, อถ จิตฺตํ วิมุจฺจิ เม;
ติโสฺส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา, กตํ พุทฺธสฺส สาสน’’นฺติฯ

… เมตฺติกา เถรี…ฯ

๗. มิตฺตาเถรีคาถา

๓๑. ‘‘จาตุทฺทสึ ปญฺจทสึ, ยา จ ปกฺขสฺส อฎฺฐมี;
ปาฏิหาริยปกฺขญฺจ, อฎฺฐงฺคสุสมาคตํฯ

๓๒. ‘‘อุโปสถํ อุปาคจฺฉึ, เทวกายาภินนฺทินี;
สาชฺช เอเกน ภเตฺตน, มุณฺฑา สงฺฆาฏิปารุตา;
เทวกายํ น ปเตฺถหํ, วิเนยฺย หทเย ทร’’นฺติฯ

… มิตฺตา เถรี…ฯ

๘. อภยมาตุเถรีคาถา

๓๓. ‘‘อุทฺธํ ปาทตลา อมฺม, อโธ เว เกสมตฺถกา;
ปจฺจเวกฺขสฺสุมํ กายํ, อสุจึ ปูติคนฺธิกํฯ

๓๔. ‘‘เอวํ วิหรมานาย, สโพฺพ ราโค สมูหโต;
ปริฬาโห สมุจฺฉิโนฺน, สีติภูตามฺหิ นิพฺพุตา’’ติฯ

… อภยมาตุ เถรี…ฯ

๙. อภยาเถรีคาถา

๓๕. ‘‘อภเย ภิทุโร กาโย, ยตฺถ สตา ปุถุชฺชนา;
นิกฺขิปิสฺสามิมํ เทหํ, สมฺปชานา สตีมตีฯ

๓๖. ‘‘พหูหิ ทุกฺขธเมฺมหิ, อปฺปมาทรตาย เม;
ตณฺหกฺขโย อนุปฺปโตฺต, กตํ พุทฺธสฺส สาสน’’นฺติฯ

… อภยา เถรี…ฯ

๑๐. สามาเถรีคาถา

๓๗. ‘‘จตุกฺขตฺตุํ ปญฺจกฺขตฺตุํ, วิหารา อุปนิกฺขมึ;
อลทฺธา เจตโส สนฺตึ, จิตฺเต อวสวตฺตินี;
ตสฺสา เม อฏฺฐมี รตฺติ, ยโต ตณฺหา สมูหตาฯ

๓๘. ‘‘พหูหิ ทุกฺขธมฺเมหิ, อปฺปมาทรตาย เม;
ตณฺหกฺขโย อนุปฺปตฺโต, กตํ พุทฺธสฺส สาสน’’นฺติฯ

… สามา เถรี…ฯ

ทุกนิปาโต นิฏฺฐิโตฯ

๓. ติกนิปาโต

๑. อปราสามาเถรีคาถา

๓๙. “ปญฺณวีสติวสฺสานิ , ยโต ปพฺพชิตาย เม;
นาภิชานามิ จิตฺตสฺส, สมํ ลทฺธํ กุทาจนํฯ

๔๐. “อลทฺธา เจตโส สนฺติํ, จิเตฺต อวสวตฺตินี;
ตโต สํเวคมาปาทิํ, สริตฺวา ชินสาสนํฯ

๔๑. “พหูหิ ทุกฺขธเมฺมหิ, อปฺปมาทรตาย เม;
ตณฺหกฺขโย อนุปฺปโตฺต, กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ;
อชฺช เม สตฺตมี รตฺติ, ยโต ตณฺหา วิโสสิตา”ติฯ

... อปรา สามา เถรี...ฯ

๒. อุตฺตมาเถรีคาถา

๔๒. “จตุกฺขตฺตุํ ปญฺจกฺขตฺตุํ, วิหารา อุปนิกฺขมิํ;
อลทฺธา เจตโส สนฺติํ, จิเตฺต อวสวตฺตินีฯ

๔๓. “สา ภิกฺขุนิํ อุปคจฺฉิํ, ยา เม สทฺธายิกา อหุ;
สา เม ธมฺมมเทเสสิ, ขนฺธายตนธาตุโยฯ

๔๔. “ตสฺสา ธมฺมํ สุณิตฺวาน, ยถา มํ อนุสาสิ สา;
สตฺตาหํ เอกปลฺลเงฺกน, นิสีทิํ ปีติสุขสมปฺปิตา [นิสีทิํ สุขสมปฺปิตา (สี.)];
อฎฺฐมิยา ปาเท ปสาเรสิํ, ตโมขนฺธํ ปทาลิยา”ติฯ

... อุตฺตมา เถรี...ฯ

๓. อปราอุตฺตมาเถรีคาถา

๔๕. “เย อิเม สตฺต โพชฺฌงฺคา, มคฺคา นิพฺพานปตฺติยา;
ภาวิตา เต มยา สเพฺพ, ยถา พุเทฺธน เทสิตาฯ

๔๖. “สุญฺญตสฺสานิมิตฺตสฺส, ลาภินีหํ ยทิจฺฉกํ;
โอรสา ธีตา พุทฺธสฺส, นิพฺพานาภิรตา สทาฯ

๔๗.“สเพฺพ กามา สมุจฺฉินฺนา, เย ทิพฺพา เย จ มานุสา;
วิกฺขีโณ ชาติสํสาโร, นตฺถิ ทานิ ปุนพฺภโว”ติฯ

... อปรา อุตฺตมา เถรี...ฯ

๔. ทนฺติกาเถรีคาถา

๔๘. “ทิวาวิหารา นิกฺขมฺม, คิชฺฌกูฎมฺหิ ปพฺพเต;

นาคํ โอคาหมุตฺติณฺณํ, นทีตีรมฺหิ อทฺทสํฯ

๔๙. “ปุริโส องฺกุสมาทาย, ‘เทหิ ปาท’นฺติ ยาจติ;
นาโค ปสารยี ปาทํ, ปุริโส นาคมารุหิฯ

๕๐. “ทิสฺวา อทนฺตํ ทมิตํ, มนุสฺสานํ วสํ คตํ;
ตโต จิตฺตํ สมาเธสิํ, ขลุ ตาย วนํ คตา”ติฯ

… ทนฺติกา เถรี…ฯ

๕. อุพฺพิริเถรีคาถา

๕๑. “อมฺม ชีวาติ วนมฺหิ กนฺทสิ, อตฺตานํ อธิคจฺฉ อุพฺพิริ;
จุลฺลาสีติสหสฺสานิ [จูฬาสีติสหสฺสานิ (สี.)], สพฺพา ชีวสนามิกา;
เอตมฺหาฬาหเน ทฑฺฒา, ตาสํ กมนุโสจสิฯ

๕๒. “อพฺพหี [อพฺพุฬฺตี (สฺยา.), อพฺพุฬฺหํ (ก.)] วต เม สลฺลํ, ทุทฺทสํ หทยสฺสิตํ [หทยนิสฺสิตํ (สี. สฺยา.)];
ยํ เม โสกปเรตาย, ธีตุโสกํ พฺยปานุทิฯ

๕๓. “สาชฺช อพฺพูฬฺหสลฺลาหํ, นิจฺฉาตา ปรินิพฺพุตา;
พุทฺธํ ธมฺมญฺจ สงฺฆญฺจ, อุเปมิ สรณํ มุนิ”นฺติฯ

… อุพฺพิรี เถรี…ฯ

๖. สุกฺกาเถรีคาถา

๕๔. “กิํเม กตา ราชคเห มนุสฺสา, มธุํ ปีตาว [มธุปีตาว (สี.)] อจฺฉเร;
เย สุกฺกํ น อุปาสนฺติ, เทเสนฺติํ พุทฺธสาสนํฯ

๕๕. “ตญฺจ อปฺปฏิวานียํ, อเสจนกโมชวํ;
ปิวนฺติ มญฺเญ สปฺปญฺญา, วลาหกมิวทฺธคูฯ

๕๖. “สุกฺกา สุเกฺกหิ ธมฺเมหิ, วีตราคา สมาหิตา;
ธาเรติ อนฺติมํ เทหํ, เชตฺวา มารํ สวาหน”นฺติฯ

… สุกฺกา เถรี…ฯ

๗. เสลาเถรีคาถา

๕๗. “นตฺถิ นิสฺสรณํ โลเก, กิํ วิเวเกน กาหสิ;
ภุญฺชาหิ กามรติโย, มาหุ ปจฺฉานุตาปินี”ฯ

๕๘. “สตฺติสูลูปมา กามา, ขนฺธาสํ อธิกุฏฺฏนา;
ยํ ตฺวํ ‘กามรติํ’ พฺรูสิ, ‘อรตี’ ทานิ สา มมฯ

๕๙. “สพฺพตฺถ วิหตา นนฺที [นนฺทิ (สี. สฺยา.)], ตโมขนฺโธ ปทาลิโต;

เอวํ ชานาหิ ปาปิม, นิหโต ตฺวมสิ อนฺตกา’’ติฯ

… เสลา เถรี…ฯ

๘. โสมาเถรีคาถา

๖๐. ‘‘ยํ ตํ อิสีหิ ปตฺตพฺพํ, ฐานํ ทุรภิสมฺภวํ;
น ตํ ทฺวงฺคุลปญฺญาย, สกฺกา ปโปฺปตุมิตฺถิยา’’ฯ

๖๑. ‘‘อิตฺถิภาโว โน กิํ กยิรา, จิตฺตมฺหิ สุสมาหิเต;
ญาณมฺหิ วตฺตมานมฺหิ, สมฺมา ธมฺมํ วิปสฺสโตฯ

๖๒. ‘‘สพฺพตฺถ วิหตา นนฺที, ตโมขนฺโธ ปทาลิโต;
เอวํ ชานาหิ ปาปิม, นิหโต ตฺวมสิ อนฺตกา’’ติฯ

… โสมา เถรี…ฯ

ติกนิปาโต นิฏฺฐิโตฯ

๔. จตุกฺกนิปาโต

๑. ภทฺทากาปิลานีเถรีคาถา

๖๓. ‘‘ปุโตฺต พุทฺธสฺส ทายาโท, กสฺสโป สุสมาหิโต;
ปุเพฺพนิวาสํ โยเวทิ, สคฺคาปายญฺจ ปสฺสติฯ

๖๔. ‘‘อโถ ชาติกฺขยํ ปโตฺต, อภิญฺญาโวสิโต มุนิ;
เอตาหิ ตีหิ วิชฺชาหิ, เตวิโชฺช โหติ พฺราหฺมโณฯ

๖๕. ‘‘ตเถว ภทฺทา กาปิลานี, เตวิชฺชา มจฺจุหายินี;
ธาเรติ อนฺติมํ เทหํ, เชตฺวา มารํ สวาหนํฯ

๖๖. ‘‘ทิสฺวา อาทีนวํ โลเก, อุโภ ปพฺพชิตา มยํ;
ตฺยมฺห ขีณาสวา ทนฺตา, สีติภูตมฺห นิพฺพุตา’’ติฯ

… ภทฺทา กาปิลานี เถรี…ฯ

จตุกฺกนิปาโต นิฏฺฐิโตฯ

๕. ปญฺจกนิปาโต

๑. อญฺญตราเถรีคาถา

๖๗. “ปณฺณวีสติวสฺสานิ , ยโต ปพฺพชิตา อหํ;
นาจฺฉราสงฺฆาตมตฺตมฺปิ, จิตฺตสฺสูปสมชฺฌคํฯ

๖๘. “อลทฺธา เจตโส สนฺตึ, กามราเคนวสฺสุตา;
พาหา ปคฺคยฺห กนฺทนฺตี, วิหารํ ปาวิสึ อหํฯ

๖๙. “สา ภิกฺขุนึ อุปาคจฺฉึ, ยา เม สทฺธายิกา อหุ;
สา เม ธมฺมมเทเสสิ, ขนฺธายตนธาตุโยฯ

๗๐. “ตสฺสา ธมฺมํ สุณิตฺวาน, เอกมนฺเต อุปาวิสึ;
ปุพฺเพนิวาสํ ชานามิ, ทิพฺพจกฺขุ วิโสธิตํฯ

๗๑. “เจโตปริจฺจญาณญฺจ [เจโตปริยญาณญฺจ (ก.)], โสตธาตุ วิโสธิตา;
อิทฺธีปิ เม สจฺฉิกตา, ปตฺโต เม อาสวกฺขโย;
ฉฬภิญฺญา [ฉ เมภิญฺญา (สฺยา. ก.)] สจฺฉิกตา, กตํ พุทฺธสฺส สาสน”นฺติฯ

… อญฺญตรา เถรี …ฯ

๒. วิมลาเถรีคาถา

๗๒. “มตฺตา วณฺณเน รูเปน, โสภคฺเคน ยเสน จ;
โยพฺพเนน จุปตฺถทฺธา, อญฺญาสมติมญฺญิหํฯ

๗๓. “วิภูเสตฺวา อิมํ กายํ, สุจิตฺตํ พาลลาปนํ;
อฏฺฐาสึ เวสิทฺวารมฺหิ, ลุทฺโท ปาสมิโวฑฺฑิยฯ

๗๔. “ปิลนฺธนํ วิทํเสนฺตี, คุยฺหํ ปกาสิกํ พหุํ;
อกาสึ วิวิธํ มายํ, อุชฺชคฺฆนฺตี พหุํ ชนํฯ

๗๕. “สาชฺช ปิณฺฑํ จริตฺวาน, มุณฺฑา สงฺฆาฏิปารุตา;
นิสินฺนา รุกฺขมูลมฺหิ, อวิตกฺกสฺส ลาภินีฯ

๗๖. “สเพฺพ โยคา สมุจฺฉินฺนา, เย ทิพฺพา เย จ มานุสา;
เขเปตฺวา อาสเว สเพฺพ, สีติภูตามฺหิ นิพฺพุตา”ติฯ

… วิมลา ปุราณคณิกา เถรี…ฯ

๓. สีหาเถรีคาถา

๗๗. “อโยนิโส มนสิการา, กามราเคน อฏฺฏิตา;
อโหสึ อุทฺธตา ปุเพฺพ, จิเตฺต อวสวตฺตินีฯ

๗๘. “ปริยุฏฺฐิตา เกฺลเสหิ, สุภสญฺญานุวตฺตินี;
สมํ จิตฺตสฺส น ลภึ, ราคจิตฺตวสานุคาฯ

๗๙. “กิสา ปณฺฑุ วิวณฺณา จ, สตฺต วสฺสานิ จาริหํ;
นาหํ ทิวา วา รตฺตึ วา, สุขํ วินฺทึ สุทุกฺขิตาฯ

๘๐. “ตโต รชฺชุํ คเหตฺวาน, ปาวิสึ วนมนฺตรํ;
วรํ เม อิธ อุพฺพนฺธํ, ยญฺจ หีนํ ปุนาจเรฯ

๘๑. “ทฬฺหปาสํ [ทฬฺหํ ปาสํ (สี.)] กริตฺวาน, รุกฺขสาขาย พนฺธิย;
ปกฺขิปึ ปาสํ คีวายํ, อถ จิตฺตํ วิมุจฺจิ เม”ติฯ

… สีหา เถรี…ฯ

๔. สุนฺทรีนนฺทาเถรีคาถา

๘๒. “อาตุรํ อสุจึ ปูตึ, ปสฺส นนฺเท สมุสฺสยํ;
อสุภาย จิตฺตํ ภาเวหิ, เอกคฺคํ สุสมาหิตํฯ

๘๓. “ยถา อิทํ ตถา เอตํ, ยถา เอตํ ตถา อิทํ;
ทุคฺคนฺธํ ปูติกํ วาติ, พาลานํ อภินนฺทิตํฯ

๘๔. “เอวเมตํ อเวกฺขนฺตี, รตฺตินฺทิวมตนฺทิตา;
ตโต สกาย ปญฺญาย, อภินิพฺพิชฺฌ [อภินิพฺพิชฺช (สี. สฺยา.)] ทกฺขิสํฯ

๘๕. “ตสฺสา เม อปฺปมตฺตาย, วิจินนฺติยา โยนิโส;
ยถาภูตํ อยํ กาโย, ทิโฏฺฐ สนฺตรพาหิโรฯ

๘๖. “อถ นิพฺพินฺทหํ กาเย, อชฺฌตฺตญฺจ วิรชฺชหํ;
อปฺปมตฺตา วิสํยุตฺตา, อุปสนฺตามฺหิ นิพฺพุตา”ติฯ

… สุนฺทรีนนฺทา เถรี…ฯ

๕. นนฺทุตฺตราเถรีคาถา

๘๗. “อคฺคึ จนฺทญฺจ สูริยญฺจ, เทวตา จ นมสฺสิหํ;
นทีติตฺถานิ คนฺตฺวาน, อุทกํ โอรุหามิหํฯ

๘๘. “พหูวตสมาทานา , อฑฺฒํ สีสสฺส โอลิขึ;
ฉมาย เสยฺยํ กปฺเปมิ, รตฺตึ ภตฺตํ น ภุญฺชหํฯ

๘๙. “วิภูสามณฺฑนรตา, นฺหาปนุจฺฉาทเนหิ จ;
อุปกาสึ อิมํ กายํ, กามราเคน อฏฺฏิตาฯ

๙๐. “ตโต สทฺธํ ลภิตฺวาน, ปพฺพชึ อนคาริยํ;
ทิสฺวา กายํ ยถาภูตํ, กามราโค สมูหโตฯ

๙๑. “สเพฺพ ภวา สมุจฺฉินฺนา, อิจฺฉา จ ปตฺถนาปิ จ;
สพฺพโยควิสํยุตฺตา, สนฺตึ ปาปุณิ เจตโส”ติฯ

… นนฺทุตฺตรา เถรี…ฯ

๖. มิตฺตากาฬีเถรีคาถา

๙๒. “สทฺธาย ปพฺพชิตฺวาน, อคารสฺมานคาริยํ;
วิจรึหํ เตน เตน, ลาภสกฺการอุสฺสุกาฯ

๙๓. “ริญฺจิตฺวา ปรมํ อตฺถํ, หีนมตฺถํ อเสวิหํ;
กิเลสานํ วสํ คนฺตฺวา, สามญฺญตฺถํ น พุชฺฌิหํฯ

๙๔. “ตสฺสา เม อหุ สํเวโค, นิสินฺนาย วิหารเก;
อุมฺมคฺคปฏิปนฺนามฺหิ, ตณฺหาย วสมาคตาฯ

๙๕. “อปฺปกํ ชีวิตํ มยฺหํ, ชรา พฺยาธิ จ มทฺทติ;
ปุรายํ ภิชฺชติ [ชราย ภิชฺชเต (สี.)] กาโย, น เม กาโล ปมชฺชิตุํฯ

๙๖. “ยถาภูตมเวกฺขนฺตี, ขนฺธานํ อุทยพฺพยํ;
วิมุตฺตจิตฺตา อุฏฺฐาสึ, กตํ พุทฺธสฺส สาสน”นฺตนฺตฺติฯ

… มิตฺตา กาฬี เถรี…ฯ

๗. สกุลาเถรีคาถา

๙๗.“อคารสฺมึ วสนฺตีหํ, ธมฺมํ สุตฺวาน ภิกฺขุโน;
อทฺทสํ วิรชํ ธมฺมํ, นิพฺพานํ ปทมจฺจุตํฯ

๙๘. “สาหํ ปุตฺตํ ธีตรญฺจ, ธนธญฺญญฺจ ฉฑฺฑิย;
เกเส เฉทาปยิตฺวาน, ปพฺพชึ อนคาริยํฯ

๙๙.“สิกฺขมานา อหํ สนฺตี, ภาเวนฺตี มคฺคมญฺชสํ;
ปหาสึ ราคโทสญฺจ, ตเทกฏฺเฐ จ อาสเวฯ

๑๐๐.“ภิกฺขุนี อุปสมฺปชฺช, ปุพฺพชาติมนุสฺสรึ;
ทิพฺพจกฺขุ วิโสธิตํ [วิโสธิตํ ทิพฺพจกฺขุ (สี.)], วิมลํ สาธุภาวิตํฯ

๑๐๑.“สงฺขาเร ปรโต ทิสฺวา, เหตุชาเต ปโลกิเต [ปโลกิเน (ก.)];
ปหาสึ อาสเว สเพฺพ, สีติภูตามฺหิ นิพฺพุตา”ติฯ

… สกุลา เถรี…ฯ

๘. โสณาเถรีคาถา

๑๐๒.“ทส ปุเตฺต วิชายิตฺวา, อสฺมึ รูปสมุสฺสเย;
ตโตหํ ทุพฺพลา ชิณฺณา, ภิกฺขุนึ อุปสงฺกมึฯ

๑๐๓. ‘‘สา เม ธมฺมมเทเสสิ, ขนฺธายตนธาตุโย;
ตสฺสา ธมฺมํ สุณิตฺวาน, เกเส เฉตฺวาน ปพฺพชึฯ

๑๐๔. ‘‘ตสฺสา เม สิกฺขมานาย, ทิพฺพจกฺขุ วิโสธิตํ;
ปุเพฺพนิวาสํ ชานามิ, ยตฺถ เม วุสิตํ ปุเรฯ

๑๐๕. ‘‘อนิมิตฺตญฺจ ภาเวมิ, เอกคฺคา สุสมาหิตา;
อนนฺตราวิโมกฺขาสึ, อนุปาทาย นิพฺพุตาฯ

๑๐๖. ‘‘ปญฺจกฺขนฺธา ปริญฺญาตา, ติฏฺฐนฺติ ฉินฺนมูลกา;
ธิ ตวตฺถุ ชเร ชมฺเม, นตฺถิ ทานิ ปุนพฺภโว’’ติฯ

… โสณา เถรี…ฯ

๙. ภทฺทากุณฺฑลเกสาเถรีคาถา

๑๐๗. ‘‘ลูนเกสี ปงฺกธรี, เอกสาฏี ปุเร จรึ;
อวชฺเช วชฺชมตินี, วเชฺช จาวชฺชทสฺสินีฯ

๑๐๘. ‘‘ทิวาวิหารา นิกฺขมฺม, คิชฺฌกูฏมฺหิ ปพฺพเต;
อทฺทสํ วิรชํ พุทฺธํ, ภิกฺขุสงฺฆปุรกฺขตํฯ

๑๐๙. ‘‘นิหจฺจ ชาณุํ วนฺทิตฺวา, สมฺมุขา อญฺชลึ อกํ;
‘เอหิ ภเทฺท’ติ มํ อวจ, สา เม อาสูปสมฺปทาฯ

๑๑๐. ‘‘จิณฺณา องฺคา จ มคธา, วชฺชี กาสี จ โกสลา;
อนณา ปณฺณาสวสฺสานิ, รฏฺฐปิณฺฑํ อภุญฺชหํฯ

๑๑๑. ‘‘ปุญฺญํ วต ปสวิ พหุํ, สปฺปโญฺญ วตายํ อุปาสโก;
โย ภทฺทาย จีวรํ อทาสิ, วิปฺปมุตฺตาย สพฺพคเนฺถหี’’ติฯ

… ภทฺทา กุณฺฑลเกสา เถรี…ฯ

๑๐. ปฏาจาราเถรีคาถา

๑๑๒. ‘‘นงฺคเลหิ กสํ เขตฺตํ, พีชานิ ปวปํ ฉมา;
ปุตฺตทารานิ โปเสนฺตา, ธนํ วินฺทนฺติ มาณวาฯ

๑๑๓. ‘‘กิมหํ สีลสมฺปนฺนา, สตฺถุสาสนการิกา;
นิพฺพานํ นาธิคจฺฉามิ, อกุสีตา อนุทฺธตาฯ

๑๑๔. ‘‘ปาเท ปกฺขาลยิตฺวาน, อุทเกสุ กโรมหํ;
ปาโททกญฺจ ทิสฺวาน, ถลโต นินฺนมาคตํฯ

๑๑๕. ‘‘ตโต จิตฺตํ สมาเธสึ, อสฺสํ ภทฺรํวชานิยํ;
ตโต ทีปํ คเหตฺวาน, วิหารํ ปาวิสึ อหํ;
เสยฺยํ โอโลกยิตฺวาน, มญฺจกมฺหิ อุปาวิสึฯ

๑๑๖. “ตโต สูจึ คเหตฺวาน, วฏฺฏึ โอกสฺสยามหํ;
ปทีปเสฺสว นิพฺพานํ, วิโมโกฺข อหุ เจตโส’’ติฯ

… ปฏาจารา เถรี…ฯ

๑๑. ตึสมตฺตาเถรีคาถา

๑๑๗. ‘‘มุสลานิ คเหตฺวาน, ธญฺญํ โกฏฺฏนฺติ มาณวา [มานวา (สี.)];
ปุตฺตทารานิ โปเสนฺตา, ธนํ วินฺทนฺติ มาณวาฯ

๑๑๘. ‘‘กโรถ พุทฺธสาสนํ, ยํ กตฺวา นานุตปฺปติ;
ขิปฺปํ ปาทานิ โธวิตฺวา, เอกมเนฺต นิสีทถ;
เจโตสมถมนุยุตฺตา, กโรถ พุทฺธสาสนํ’ฯ

๑๑๙. ‘ตสฺสา ตา [ตํ (สี.)] วจนํ สุตฺวา, ปฏาจาราย สาสนํ;
ปาเท ปกฺขาลยิตฺวาน, เอกมนฺตํ อุปาวิสุํ;
เจโตสมถมนุยุตฺตา, อกํสุ พุทฺธสาสนํฯ

๑๒๐. ‘‘รตฺติยา ปุริเม ยาเม, ปุพฺพชาติมนุสฺสรุํ;
รตฺติยา มชฺฌิเม ยาเม, ทิพฺพจกฺขุํ วิโสธยุํ;
รตฺติยา ปจฺฉิเม ยาเม, ตโมขนฺธํ ปทาลยุํฯ

๑๒๑. ‘‘อุฏฺฐาย ปาเท วนฺทิํสุ, ‘กตา เต อนุสาสนี;
อินฺทํว เทวา ติทสา, สงฺคาเม อปราชิตํ;
ปุรกฺขตฺวา วิหสฺสาม [วิหราม (สี.), วิหริสฺสาม (สฺยา.)], เตวิชฺชามฺห อนาสวา’’’ติฯ

อิตฺถํ สุทํ ตึสมตฺตา เถรี ภิกฺขุนิโย ปฏาจาราย สนฺติเก อญฺญํ พฺยากริํสูติฯ

๑๒. จนฺทาเถรีคาถา

๑๒๒. ‘‘ทุคฺคตาหํ ปุเร อาสึ, วิธวา จ อปุตฺติกา;
วินา มิเตฺตหิ ญาตีหิ, ภตฺตโจฬสฺส นาธิคํฯ

๑๒๓. ‘‘ปตฺตํ ทณฺฑญฺจ คณฺหิตฺวา, ภิกฺขมานา กุลา กุลํ;
สีตุเณฺหน จ ฑยฺหนฺตี, สตฺต วสฺสานิ จาริหํฯ

๑๒๔. ‘ภิกฺขุนิํ ปุน ทิสฺวาน, อนฺนปานสฺส ลาภินิํ;
อุปสงฺกมฺม อโวจํ [อโวจึ (ก.)], ‘ปพฺพชฺชํ อนคาริยํ’ฯ

๑๒๕. ‘สา จ มํ อนุกมฺปาย, ปพฺพาเชสิ ปฏาจารา;
ตโต มํ โอวทิตฺวาน, ปรมเตฺถ นิโยชยิฯ

๑๒๖. ‘‘ตสฺสาหํ วจนํ สุตฺวา, อกาสึ อนุสาสนิํ;
อโมโฆ อยฺยาโยวาโท, เตวิชฺชามฺหิ อนาสวา’’ติฯ

… จนฺทา เถรี…ฯ

ปญฺจกนิปาโต นิฏฺฐิโตฯ

๖. ฉกฺกนิปาโต

๑. ปญฺจสตมตฺตาเถรีคาถา

๑๒๗.“ยสฺส มคฺคํ น ชานาสิ, อาคตสฺส คตสฺส วา;
ตํ กุโต จาคตํ สตฺตํ [สนฺตํ (สี.), ปุตฺตํ (สฺยา.)], ‘มม ปุโตฺต’ติ โรทสิฯ

๑๒๘.‘มคฺคญฺจ โขสฺส [โข’ถ (สฺยา. ก.)] ชานาสิ, อาคตสฺส คตสฺส วา;
น นํ สมนุโสเจสิ, เอวํธมฺมา หิ ปาณิโนฯ

๑๒๙.‘อยาจิโต ตตาคจฺฉิ, นานุญฺญาโต [อนนุญฺญาโต (สี. สฺยา.)] อิโต คโต;
กุโตจิ นูน อาคนฺตฺวา, วสิตฺวา กติปาหกํ;
อิโตปิ อเญฺญน คโต, ตโตปเญฺญน คจฺฉติฯ

๑๓๐.“เปโต มนุสฺสรูเปน, สํสรนฺต คมิสฺสติ;
ยถาคโต ตถา คโต, กา ตตฺถ ปริเทวนา”ฯ

๑๓๑.“อพฺพหี [อพฺพุฬฺหํ (สฺยา.)] วต เม สลฺลํ, ทุทฺทสํ หทยสฺสิตํ;
ยา เม โสกปเรตาย, ปุตฺตโสกํ พฺยปานุทิฯ

๑๓๒.“สาชฺช อพฺพูฬฺหสลฺลาหํ, นิจฺฉาตา ปรินิพฺพุตา;
พุทฺธํ ธมฺมญฺจ สงฺฆญฺจ, อุเปมิ สรณํ มุนิํ”ฯ

อิตฺถํ สุทํ ปญฺจสตมตฺตา เถรี ภิกฺขุนิโย…เป.…ฯ

๒. วาเสฏฺฐีเถรีคาถา

๑๓๓.“ปุตฺตโสเกนหํ อฏฺฏา, ขิตฺตจิตฺตา วิสญฺญินี;
นคฺคา ปกิณฺณเกสี จ, เตน เตน วิจาริหํฯ

๑๓๔.‘วีถิ [วสิํ (สี.)] สงฺการกูเฏสุ, สุสาเน รถิยาสุ จ;
อจริํ ตีณิ วสฺสานิ, ขุปฺปิปาสาสมปฺปิตาฯ

๑๓๕.‘อถทฺทสาสิํ สุคตํ, นครํ มิถิลํ ปติ [คตํ (ก.)];
อทนฺตานํ ทเมตารํ, สมฺพุทฺธมกุโตภยํฯ

๑๓๖.“สจิตฺตํ ปฏิลทฺธาน, วนฺทิตฺวาน อุปาวิสิํ;
โส เม ธมฺมมเทเสสิ, อนุกมฺปาย โคตโมฯ

๑๓๗.‘ตสฺส ธมฺมํ สุณิตฺวาน, ปพฺพชิํ อนคาริยํ;
ยุญฺชนฺตี สตฺถุวจเน, สจฺฉากาสิํ ปทํ สิวํฯ

๑๓๘.‘สเพฺพ โสกา สมุจฺฉินฺนา, ปหีนา เอตทนฺติกา;
ปริญฺญาตา หิ เม วตฺถู, ยโต โสกาน สมฺภโว”ติฯ

… วาเสฏฺฐี เถรี…ฯ

๓. เขมาเถรีคาถา

๑๓๙. ‘‘ทหรา ตฺวํ รูปวตี, อหมฺปิ ทหโร ยุวา;
ปญฺจงฺคิเกน ตุริเยน [ตูเรน (ก.)], เอหิ เขเม รมามเส’’ฯ

๑๔๐. ‘‘อิมินา ปูติกาเยน, อาตุเรน ปภงฺคุนา;
อฏฺฏิยามิ หรายามิ, กามตณฺหา สมูหตาฯ

๑๔๑. ‘‘สตฺติสูลูปมา กามา, ขนฺธาสํ อธิกุฏฺฏนา;
ยํ ‘ตฺวํ กามรตึ’ พฺรูสิ, ‘อรตี’ ทานิ สา มมฯ

๑๔๒. ‘‘สพฺพตฺถ วิหตา นนฺที, ตโมขนฺโธ ปทาลิโต;
เอวํ ชานาหิ ปาปิม, นิหโต ตฺวมสิ อนฺตกฯ

๑๔๓. ‘‘นกฺขตฺตานิ นมสฺสนฺตา, อคฺคึ ปริจรํ วเน;
ยถาภุจฺจมชานนฺตา, พาลา สุทฺธิมมญฺญถฯ

๑๔๔. ‘‘อหญฺจ โข นมสฺสนฺตี, สมฺพุทฺธํ ปุริสุตฺตมํ;
ปมุตฺตา [ปริมุตฺตา (สี. สฺยา.)] สพฺพทุกฺเขหิ, สตฺถุสาสนการิกา’’ติฯ

… เขมา เถรี…ฯ

๔. สุชาตาเถรีคาถา

๑๔๕. ‘‘อลงฺกตา สุวสนา, มาลินี จนฺทนุกฺขิตา;
สพฺพาภรณสญฺฉนฺนา, ทาสีคณปุรกฺขตาฯ

๑๔๖. ‘‘อนฺนํ ปานญฺจ อาทาย, ขชฺชํ โภชฺชํ อนปฺปกํ;
เคหโต นิกฺขมิตฺวาน, อุยฺยานมภิหารยึฯ

๑๔๗. ‘‘ตตฺถ รมิตฺวา กีฬิตฺวา, อาคจฺฉนฺตี สกํ ฆรํ;
วิหารํ ทฏฺฐุํ ปาวิสึ, สาเกเต อญฺชนํ วนํฯ

๑๔๘. ‘‘ทิสฺวาน โลกปฺโชฺชตํ, วนฺทิตฺวาน อุปาวิสึ;
โส เม ธมฺมมเทเสสิ, อนุกมฺปาย จกฺขุมาฯ

๑๔๙. ‘‘สุตฺวา จ โข มเหสิสฺส, สจฺจํ สมฺปฏิวิชฺฌหํ;
ตตฺเถว วิรชํ ธมฺมํ, ผุสยึ อมตํ ปทํฯ

๑๕๐. ‘‘ตโต วิญฺญาตสทฺธมฺมา, ปพฺพชึ อนคาริยํ;
ติโสฺส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา, อโมฆํ พุทฺธสาสน’’นฺติฯ

… สุชาตา เถรี…ฯ

๕. อโนปมาเถรีคาถา

๑๕๑. ‘‘อุจฺเจ กุเล อหํ ชาตา, พหุวิตฺเต มหทฺธเน;

วณฺณรูเปน สมฺปนฺนา, ธีตา มชฺฌสฺส [เมฆสฺส (สี.), เมฆิสฺส (สฺยา.)] อตฺรชาฯ

๑๕๒. ‘‘ปตฺถิตา ราชปุตฺเตหิ, เสฏฺฐิปุตฺเตหิ คิชฺฌิตา [เสฏฺฐิปุตฺเตหิ ภิชฺฌิตา (สี.)];
ปิตุ เม เปสยี ทูตํ, เทถ มยฺหํ อโนปมํฯ

๑๕๓. ‘‘ยตฺตกํ ตุลิตา เอสา, ตุยฺหํ ธีตา อโนปมา;
ตโต อฏฺฐคุณํ ทสฺสํ, หิรญฺญํ รตนานิ จฯ

๑๕๔. ‘‘สาหํ ทิสฺวาน สมฺพุทฺธํ, โลกเชฏฺฐํ อนุตฺตรํ;
ตสฺส ปาทานิ วนฺทิตฺวา, เอกมนฺตํ อุปาวิสึฯ

๑๕๕. ‘‘โส เม ธมฺมมเทเสสิ, อนุกมฺปาย โคตโม;
นิสินฺนา อาสเน ตสฺมึ, ผุสยึ ตติยํ ผลํฯ

๑๕๖. ‘‘ตโต เกสานิ เฉตฺวาน, ปพฺพชึ อนคาริยํ;
อชฺช เม สตฺตมี รตฺติ, ยโต ตณฺหา วิโสสิตา’’ติฯ

… อโนปมา เถรี…ฯ

๖. มหาปชาปติโคตมีเถรีคาถา

๑๕๗. ‘‘พุทฺธ วีร นโม ตฺยตฺถุ, สพฺพสตฺตานมุตฺตม;
โย มํ ทุกฺขา ปโมเจสิ, อญฺญญฺจ พหุกํ ชนํฯ

๑๕๘. ‘‘สพฺพทุกฺขํ ปริญฺญาตํ, เหตุตณฺหา วิโสสิตา;
ภาวิโต อฏฺฐงฺคิโก [อริยฏฺฐงฺคิโก (สี. ก.), ภาวิตฏฺฐงฺคิโก (สฺยา.)] มคฺโค, นิโรโธ
ผุสิโต มยาฯ

๑๕๙. ‘‘มาตา ปุตฺโต ปิตา ภาตา, อยฺยกา จ ปุเร อหุํ;
ยถาภุจฺจมชานนฺตี, สํสรึหํ อนิพฺพิสํฯ

๑๖๐. ‘‘ทิฏฺโฐ หิ เม โส ภควา, อนฺติโมยํ สมุสฺสโย;
วิกฺขีโณ ชาติสํสาโร, นตฺถิ ทานิ ปุนพฺภโวฯ

๑๖๑. ‘‘อารทฺธวีริเย ปหิตตฺเต, นิจฺจํ ทฬฺหปรกฺกเม;
สมคฺเค สาวเก ปสฺส, เอสา พุทฺธาน วนฺทนาฯ

๑๖๒. ‘‘พหูนํ [พหุนฺนํ (สี. สฺยา.)] วต อตฺถาย, มายา ชนยิ โคตมํ;
พฺยาธิมรณตุนฺนานํ, ทุกฺขกฺขนฺธํ พฺยปานุที’’ติฯ

… มหาปชาปติโคตมี เถรี…ฯ

๗. คุตฺตาเถรีคาถา

๑๖๓. ‘‘คุตฺเต ยทตฺถํ ปพฺพชฺชา, หิตฺวา ปุตฺตํ วสุํ ปิยํ;
ตเมว อนุพฺรูเหหิ, มา จิตฺตสฺส วสํ คมิฯ

๑๖๔. ‘‘จิเตฺตน วญฺจิตา สตฺตา, มารสฺส วิสเย รตา;
อเนกชาติสํสารํ, สนฺธาวนฺติ อวิทฺทสูฯ

๑๖๕. ‘‘กามจฺฉนฺทญฺจ พฺยาปาทํ, สกฺกายทิฏฺฐิเมว จ;
สีลพฺพตปรามาสํ, วิจิกิจฺฉญฺจ ปญฺจมํฯ

๑๖๖. ‘‘สํโยชนานิ เอตานิ, ปชหิตฺวาน ภิกฺขุนี;
โอรมฺภาคมนียานิ, นยิทํ ปุนเรหิสิฯ

๑๖๗. ‘‘ราคํ มานํ อวิชฺชญฺจ, อุทฺธจฺจญฺจ วิวชฺชิย;
สํโยชนานิ เฉตฺวาน, ทุกฺขสฺสนฺตํ กริสฺสสิฯ

๑๖๘. ‘‘เขเปตฺวา ชาติสํสารํ, ปริญฺญาย ปุนพฺภวํ;
ทิเฏฺฐว ธเมฺม นิจฺฉาตา, อุปสนฺตา จริสฺสสี’’ติฯ

… คุตฺตา เถรี…ฯ

๘. วิชยาเถรีคาถา

๑๖๙. ‘‘จตุกฺขตฺตุํ ปญฺจกฺขตฺตุํ, วิหารา อุปนิกฺขมิํ;
อลทฺธา เจตโส สนฺติํ, จิเตฺต อวสวตฺตินีฯ

๑๗๐. ‘‘ภิกฺขุนิํ อุปสงฺกมฺม, สกฺกจฺจํ ปริปุจฺฉหํ;
สา เม ธมฺมมเทเสสิ, ธาตุอายตนานิ จฯ

๑๗๑. ‘‘จตฺตาริ อริยสจฺจานิ, อินฺทฺริยานิ พลานิ จ;
โพชฺฌงฺคฏฺฐงฺคิกํ มคฺคํ, อุตฺตมตฺถสฺส ปตฺติยาฯ

๑๗๒. ‘‘ตสฺสาหํ วจนํ สุตฺวา, กโรนฺตี อนุสาสนิํ;
รตฺติยา ปุริเม ยาเม, ปุพฺพชาติมนุสฺสริํฯ

๑๗๓. ‘‘รตฺติยา มชฺฌิเม ยาเม, ทิพฺพจกฺขุํ วิโสธยิํ;
รตฺติยา ปจฺฉิเม ยาเม, ตโมขนฺธํ ปทาลยิํฯ

๑๗๔. ‘‘ปีติสุเขน จ กายํ, ผริตฺวา วิหริํ ตทา;
สตฺตมิยา ปาเท ปสาเรสิํ, ตโมขนฺธํ ปทาลิยา’’ติฯ

… วิชยา เถรี…ฯ

ฉกฺกนิปาโต นิฏฺฐิโตฯ

๗. สตฺตกนิปาโต

๑. อุตฺตราเถรีคาถา

๑๗๕. ‘‘มุสลานิ คเหตฺวาน, ธญฺญํ โกเฏนฺติ มาณวา;
ปุตฺตทารานิ โปเสนฺตา, ธนํ วินฺทนฺติ มาณวาฯ

๑๗๖. ‘‘ฆเฏถ พุทฺธสาสเน, ยํ กตฺวา นานุตปฺปติ;
ขิปฺปํ ปาทานิ โธวิตฺวา, เอกมนฺตํ นิสีทถฯ

๑๗๗. ‘‘จิตฺตํ อุปฏฺฐเปตฺวาน, เอกคฺคํ สุสมาหิตํ;
ปจฺจเวกฺขถ สงฺขาเร, ปรโต โน จ อตฺตโต’ฯ

๑๗๘. ‘‘ตสฺสาหํ วจนํ สุตฺวา, ปฏาจารานุสาสนิํ;
ปาเท ปกฺขาลยิตฺวาน, เอกมนฺเต อุปาวิสิํฯ

๑๗๙. ‘‘รตฺติยา ปุริเม ยาเม, ปุพฺพชาติมนุสฺสริํ;
รตฺติยา มชฺฌิเม ยาเม, ทิพฺพจกฺขุํ วิโสธยิํฯ

๑๘๐. ‘‘รตฺติยา ปจฺฉิเม ยาเม, ตโมกฺขนฺธํ ปทาลยิํ;
เตวิชฺชา อถ วุฏฺฐาสิํ, กตา เต อนุสาสนีฯ

๑๘๑. ‘‘สกฺกํว เทวา ติทสา, สงฺคาเม อปราชิตํ;
ปุรกฺขตฺวา วิหสฺสามิ, เตวิชฺชามฺหิ อนาสวา’’ฯ

… อุตฺตรา เถรี…ฯ

๒. จาลาเถรีคาถา

๑๘๒. ‘‘สติํ อุปฏฺฐเปตฺวาน, ภิกฺขุนี ภาวิตินฺทฺริยา;
ปฏิวิชฺฌิ ปทํ สนฺตํ, สงฺขารูปสมํ สุขํ’’ฯ

๑๘๓. ‘‘กํ นุ อุทฺทิสฺส มุณฺฑาสิ, สมณี วิย ทิสฺสสิ;
น จ โรเจสิ ปาสเณฺฑ, กิมิทํ จรสิ โมมุหา’’ฯ

๑๘๔. ‘‘อิโต พหิทฺธา ปาสณฺฑา, ทิฏฺฐิโย อุปนิสฺสิตา;
น เต ธมฺมํ วิชานนฺติ, น เต ธมฺมสฺส โกวิทาฯ

๑๘๕. ‘‘อตฺถิ สกฺยกุเล ชาโต, พุทฺโธ อปฺปฏิปุคฺคโล;
โส เม ธมฺมมเทเสสิ, ทิฏฺฐีนํ สมติกฺกมํฯ

๑๘๖. ‘‘ทุกฺขํ ทุกฺขสมุปฺปาทํ, ทุกฺขสฺส จ อติกฺกมํ;
อริยํ จฏฺฐงฺคิกํ มคฺคํ, ทุกฺขูปสมคามินํฯ

๑๘๗. ‘‘ตสฺสาหํ วจนํ สุตฺวา, วิหริํ สาสเน รตา;
ติโสฺส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา, กตํ พุทฺธสฺส สาสนํฯ

๑๘๘. ‘‘สพฺพตฺถ วิหตา นนฺที, ตโมขนฺโธ ปทาลิโต;
เอวํ ชานาหิ ปาปิม, นิหโต ตฺวมสิ อนฺตก’’ฯ

… จาลา เถรี…ฯ

๓. อุปจาลาเถรีคาถา

๑๘๙. ‘‘สติมตี จกฺขุมตี, ภิกฺขุนี ภาวิตินฺทฺริยา;
ปฏิวิชฺฌึ ปทํ สนฺตํ, อกาปุริสเสวิตํ’’ฯ

๑๙๐. ‘‘กึ นุ ชาตึ น โรเจสิ, ชาโต กามานิ ภุญฺชติ;
ภุญฺชาหิ กามรติโย, มาหุ ปจฺฉานุตาปินี’’ฯ

๑๙๑. ‘‘ชาตสฺส มรณํ โหติ, หตฺถปาทาน เฉทนํ;
วธพนฺธปริเกฺลสํ, ชาโต ทุกฺขํ นิคจฺฉติฯ

๑๙๒. ‘‘อตฺถิ สกฺยกุเล ชาโต, สมฺพุโทฺธ อปราชิโต;
โส เม ธมฺมมเทเสสิ, ชาติยา สมติกฺกมํฯ

๑๙๓. ‘‘ทุกฺขํ ทุกฺขสมุปฺปาทํ, ทุกฺขสฺส จ อติกฺกมํ;
อริยํ จฎฺฐงฺคิกํ มคฺคํ, ทุกฺขูปสมคามินํฯ

๑๙๔. ‘‘ตสฺสาหํ วจนํ สุตฺวา, วิหรึ สาสเน รตา;
ติโสฺส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา, กตํ พุทฺธสฺส สาสนํฯ

๑๙๕. ‘‘สพฺพตฺถ วิหตา นนฺที, ตโมขนฺโธ ปทาลิโต;
เอวํ ชานาหิ ปาปิม, นิหโต ตฺวมสิ อนฺตก’’ฯ

… อุปจาลา เถรี…ฯ

สตฺตกนิปาโต นิฏฺฐิโตฯ

๘. อฎฺฐกนิปาโต

๑. สีสูปจาลาเถรีคาถา

๑๙๖. “ภิกฺขุนี สีลสมฺปนฺนา, อินฺทฺริเยสุ สุสํวุตา;
อธิคจฺฉ ปทํ สนฺตํ, อเสจนกโมชวํ”ฯ
๑๙๗. “ตาวตึสา จ ยามา จ, ตุสิตา จาปิ เทวตา;
นิมฺมานรติโน เทวา, เย เทวา วสวตฺติโน;
ตตฺถ จิตฺตํ ปณีเธหิ, ยตฺถ เต วุสิตํ ปุเร”ฯ

๑๙๘. “ตาวตึสา จ ยามา จ, ตุสิตา จาปิ เทวตา;
นิมฺมานรติโน เทวา, เย เทวา วสวตฺติโนฯ
๑๙๙. “กาลํ กาลํ ภวาภวํ, สกฺกายสฺมึ ปุรกฺขตา;
อวีติวตฺตา สกฺกายํ, ชาติมรณสาริโนฯ
๒๐๐. “สพฺพ อาทีปิโต โลโก, สพฺพ โลโก ปทีปิโต;
สพฺพ ปชฺชลิโต โลโก, สพฺพ โลโก ปกมฺปิโตฯ
๒๐๑. “อกมฺปิยํ อตุลิยํ, อปุถุชฺชนเสวิตํ;
พุทฺโธ ธมฺมมเทเสสิ, ตตฺถ เม นิรโต มโนฯ
๒๐๒. “ตสฺสาหํ วจนํ สุตฺวา, วิหรึ สาสเน รตา;
ติสฺโส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา, กตํ พุทฺธสฺส สาสนํฯ

๒๐๓. “สพฺพตฺถ วิหตา นนฺที, ตโมขนฺโธ ปทาลิโต;
เอวํ ชานาหิ ปาปิม, นิหโต ตฺวมสิ อนฺตก”ฯ

... สีสูปจาลา เถรี...ฯ

อฎฺฐกนิปาโต นิฏฺฐิโตฯ

๙. นวกนิปาโต

๑. วฑฺฒมาตุเถรีคาถา

๒๐๔. ‘‘มา สุ เต วฑฺฒ โลกมฺหิ, วนโถ อาหุ กุทาจนํ;
มา ปุตฺตก ปุนปฺปุนํ, อหุ ทุกฺขสฺส ภาคิมาฯ
๒๐๕. ‘‘สุขญฺหิ วฑฺฒ มุนโย, อเนชา ฉินฺนสํสยา;
สีติภูตา ทมปฺปตฺตา, วิหรนฺติ อนาสวาฯ
๒๐๖. ‘‘เตหานุจิณฺณํ อิสีภิ, มคฺคํ ทสฺสนปตฺติยา;
ทุกฺขสฺสนฺตกิริยาย, ตฺวํ วฑฺฒ อนุพฺรูหย’’ฯ
๒๐๗. ‘‘วิสารทาว ภณสิ, เอตมตฺถํ ชเนตฺติ เม;
มญฺญามิ นูน มามิเก, วนโถ เต น วิชฺชติ’’ฯ
๒๐๘. ‘‘เย เกจิ วฑฺฒ สงฺขารา, หีนา อุกฺกฏฺฐมชฺฌิมา;
อณูปิ อณุมตฺโตปิ, วนโถ เม น วิชฺชติฯ
๒๐๙. ‘‘สพฺเพ เม อาสวา ขีณา, อปฺปมตฺตสฺส ฌายโต;
ติโสฺส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา, กตํ พุทฺธสฺส สาสนํ’’ฯ

๒๑๐. ‘‘อุฬารํ วต เม มาตา, ปโตทํ สมวสฺสริ;
ปรมตฺถสญฺหิตา คาถา, ยถาปิ อนุกมฺปิกาฯ

๒๑๑. ‘‘ตสฺสาหํ วจนํ สุตฺวา, อนุสิฏฺฐึ ชเนตฺติยา;
ธมฺมสํเวคมาปาทึ, โยคเกฺขมสฺส ปตฺติยาฯ

๒๑๒. ‘‘โสหํ ปธานปหิตตฺโต, รตฺตินฺทิวมตนฺทิโต;
มาตรา โจทิโต สโนฺต, อผุสึ สนฺติมุตฺตมํ’’ฯ

… วฑฺฒมาตา เถรี…ฯ

นวกนิปาโต นิฏฺฐิโตฯ

๑๐. เอกาทสนิปาโต

๑. กิสาโคตมีเถรีคาถา

๒๑๓. ‘‘กลฺยาณมิตฺตตา มุนินา, โลกํ อาทิสฺส วณฺณิตา;
กลฺยาณมิตฺเต ภชมาโน, อปิ พาโล ปณฺฑิโต อสฺสฯ

๒๑๔. ‘‘ภชิตพฺพา สปฺปุริสา, ปญฺญา ตถา วฑฺฒติ ภชนฺตานํ;
ภชมาโน สปฺปุริเส, สเพฺพหิปิ ทุเกฺขหิ ปมุเจฺจยฺยฯ

๒๑๕. ‘‘ทุกฺขญฺจ วิชาเนยฺย, ทุกฺขสฺส จ สมุทยํ นิโรธํ;
อฎฺฐงฺคิกญฺจ มคฺคํ, จตฺตาริปิ อริยสจฺจานิฯ

๒๑๖. ‘‘ทุโกฺข อิตฺถิภาโว, อกฺขาโต ปุริสทมฺมสารถินา;
สปตฺติกมฺปิ หิ ทุกฺขํ, อเปฺปกจฺจา สกึ วิชาตาโยฯ

๒๑๗. ‘‘คลเก อปิ กนฺตนฺติ, สุขุมาลินิโย วิสานิ ขาทนฺติ;
ชนมารกมชฺฌคตา, อุโภปิ พฺยสนานิ อนุโภนฺติฯ

๒๑๘. ‘‘อุปวิชญฺญา คจฺฉนฺตี, อทฺทสาหํ ปตึ มตํ;
ปนฺถมฺหิ วิชายิตฺวาน, อปฺปตฺตาว สกํ ฆรํฯ

๒๑๙. ‘‘เทฺว ปุตฺตา กาลกตา, ปตี จ ปเนฺถ มโต กปณิกาย;
มาตา ปิตา จ ภาตา, ฑยฺหนฺติ จ เอกจิตกายํฯ

๒๒๐. ‘‘ขีณกุลีเน กปเณ, อนุภูตํ เต ทุขํ อปริมาณํ;
อสฺสู จ เต ปวตฺตํ, พหูนิ จ ชาติสหสฺสานิฯ

๒๒๑. ‘‘วสิตา สุสานมเชฺฌ, อโถปิ ขาทิตานิ ปุตฺตมํสานิ;
หตกุลิกา สพฺพครหิตา, มตปติกา อมตมธิคจฺฉึฯ
๒๒๒. ‘‘ภาวิโต เม มโคฺค, อริโย อฎฺฐงฺคิโก อมตคามี;
นิพฺพานํ สจฺฉิกตํ, ธมฺมาทาสํ อเวกฺขิหํ [อเปกฺขิหํ (สี.)]ฯ
๒๒๓. ‘‘อหมมฺหิ กนฺตสลฺลา, โอหิตภารา กตญฺหิ กรณียํ;
กิสา โคตมี เถรี, วิมุตฺตจิตฺตา อิมํ ภณี’’ติฯ

… กิสา โคตมี เถรี…ฯ

เอกาทสนิปาโต นิฎฺฐิโตฯ

๑๑. ทฺวาทสกนิปาโต

๑. อุปฺปลวณฺณาเถรีคาถา

๒๒๔. ‘‘อุโภ มาตา จ ธีตา จ, มยํ อาสุํ [อาภุํ (สี.)] สปตฺติโย;
ตสฺสา เม อหุ สํเวโค, อพฺภุโต โลมหํสโนฯ

๒๒๕. ‘‘ธิรตฺถุ กามา อสุจี, ทุคฺคนฺธา พหุกณฺฏกา;
ยตฺถ มาตา จ ธีตา จ, สภริยา มยํ อหุํฯ

๒๒๖. ‘‘กาเมสฺวาทีนวํ ทิสฺวา, เนกฺขมฺมํ ทฏฺฐุ เขมโต;
สา ปพฺพชฺชึ ราชคเห, อคารสฺมานคาริยํฯ

๒๒๗. ‘‘ปุพฺเพนิวาสํ ชานามิ, ทิพฺพจกฺขุํ วิโสธิตํ;
เจโตปริจฺจญาณญฺจ, โสตธาตุ วิโสธิตาฯ

๒๒๘. ‘‘อิทฺธีปิ เม สจฺฉิกตา, ปตฺโต เม อาสวกฺขโย;
ฉฬภิญฺญา สจฺฉิกตา, กตํ พุทฺธสฺส สาสนํฯ

๒๒๙. ‘‘อิทฺธิยา อภินิมฺมิตฺวา, จตุรสฺสํ รถํ อหํ;
พุทฺธสฺส ปาเท วนฺทิตฺวา, โลกนาถสฺส ตาทิโน’’ [สิรีมโต (สฺยา. ก.)]ฯ

๒๓๐. ‘‘สุปุปฺผิตคฺคํ อุปคมฺม ปาทปํ, เอกา ตุวํ ติฏฺฐสิ สาลมูเล [รุกฺขมูเล (สฺยา. ก.)];
น จาปิ เต ทุติโย อตฺถิ โกจิ, น ตฺวํ พาเล ภายสิ ธุตฺตกานํ’’ฯ

๒๓๑. ‘‘สตํ สหสฺสานิปิ ธุตฺตกานํ, สมาคตา เอทิสกา ภเวยฺยุํ;
โลมํ น อิญฺเช นปิ สมฺปเวเธ, กึ เม ตุวํ มาร กริสฺสเสโกฯ

๒๓๒. ‘‘เอสา อนฺตรธายามิ, กุจฺฉึ วา ปวิสามิ เต;
ภมุกนฺตเร ติฏฺฐามิ, ติฏฺฐนฺตึ มํ น ทกฺขสิฯ

๒๓๓. ‘‘จิตฺตมฺหิ วสีภูตาหํ, อิทฺธิปาทา สุภาวิตา;
ฉฬภิญฺญา สจฺฉิกตา, กตํ พุทฺธสฺส สาสนํฯ

๒๓๔. ‘‘สตฺติสูลูปมา กามา, ขนฺธาสํ อธิกุฏฺฏนา;
ยํ ตฺวํ ‘กามรตึ’ พฺรูสิ, ‘อรตี’ ทานิ สา มมฯ

๒๓๕. ‘‘สพฺพตฺถ วิหตา นนฺที, ตโมขนฺโธ ปทาลิโต;
เอวํ ชานาหิ ปาปิม, นิหโต ตฺวมสิ อนฺตกา’’ติฯ

… อุปฺปลวณฺณา เถรี…ฯ

ทฺวาทสนิปาโต นิฏฺฐิโตฯ

๑๒. โสฬสนิปาโต

๑. ปุณฺณาเถรีคาถา

๒๓๖. “อุทหารี อหํ สีเต [อุทกมาหรึ สีเต (สี.)], สทา อุทกโมตรึ;
อยฺยานํ ทณฺฑภยภีตา, วาจาโทสภยฏฺฏิตาฯ

๒๓๗. ‘‘กสฺส พฺราหฺมณ ตฺวํ ภีโต, สทา อุทกโมตริ;
เวธมาเนหิ คเตฺตหิ, สีตํ เวทยเส ภุสํ’’ฯ

๒๓๘. ชานนฺตี วต มํ [ชานนฺตี จ ตฺวํ (ก.)] โภติ, ปุณฺณิเก ปริปุจฺฉสิ;
กโรนฺตํ กุสลํ กมฺมํ, รุนฺธนฺตํ กตปาปกํฯ

๒๓๙. ‘‘โย จ วุฑฺโฒ ทหโร วา, ปาปกมฺมํ ปกุพฺพติ;
ทกาภิเสจนา โสปิ, ปาปกมฺมา ปมุจฺจติ’’ฯ

๒๔๐. ‘‘โก นุ เต อิทมกฺขาสิ, อชานนฺตสฺส อชานโก;
ทกาภิเสจนา นาม, ปาปกมฺมา ปมุจฺจติฯ

๒๔๑. ‘‘สคฺคํ นูน คมิสฺสนฺติ, สเพฺพ มณฺฑูกกจฺฉปา;
นาคา [นกฺกา (สี.)] จ สุสุมารา จ, เย จเญฺญ อุทเก จราฯ

๒๔๒. ‘‘โอรพฺภิกา สูกริกา, มจฺฉิกา มิคพนฺธกา;
โจรา จ วชฺฌฆาตา จ, เย จเญฺญ ปาปกมฺมิโน;
ทกาภิเสจนา เตปิ, ปาปกมฺมา ปมุจฺจเรฯ

๒๔๓. ‘‘สเจ อิมา นทิโย เต, ปาปํ ปุเพฺพ กตํ วหุํ;
ปุญฺญมฺปิมา วเหยฺยุํ เต, เตน ตฺวํ ปริพาหิโรฯ

๒๔๔. ‘‘ยสฺส พฺราหฺมณ ตฺวํ ภีโต, สทา อุทกโมตริ;
ตเมว พฺรเหฺม มา กาสิ, มา เต สีตํ ฉวึ หเน’’ฯ

๒๔๕. ‘‘กุมฺมคฺคปฏิปนฺนํ มํ, อริยมคฺคํ สมานยิ;
ทกาภิเสจนา โภติ, อิมํ สาฏํ ททามิ เต’’ฯ

๒๔๖. ‘‘ตุเยฺหว สาฏโก โหตุ, นาหมิจฺฉามิ สาฏกํ;
สเจ ภายสิ ทุกฺขสฺส, สเจ เต ทุกฺขมปฺปิยํฯ

๒๔๗. ‘‘มากาสิ ปาปกํ กมฺมํ, อาวิ วา ยทิ วา รโห;
สเจ จ ปาปกํ กมฺมํ, กริสฺสสิ กโรสิ วาฯ

๒๔๘. ‘‘น เต ทุกฺขา ปมุตฺยตฺถิ, อุเปจฺจาปิ [อุปฺปจฺจาปิ (อฏฺฐ. ปาฐนฺตรํ)] ปลายโต;
สเจ ภายสิ ทุกฺขสฺส, สเจ เต ทุกฺขมปฺปิยํฯ

๒๔๙. ‘‘อุเปหิ สรณํ พุทฺธํ, ธมฺมํ สงฺฆญฺจ ตาทินํ;
สมาทิยาหิ สีลานิ, ตํ เต อตฺถาย เหหิติ’’ฯ

๒๕๐. ‘‘อุเปมิ สรณํ พุทฺธํ, ธมฺมํ สงฺฆญฺจ ตาทินํ;
สมาทิยามิ สีลานิ, ตํ เม อตฺถาย เหหิติฯ

๒๕๑. ‘‘พฺรหฺมพนฺธุ ปุเร อาสึ, อชฺชมฺหิ สจฺจพฺราหฺมโณ;
เตวิโชฺช เวทสมฺปโนฺน, โสตฺติโย จมฺหิ นฺหาตโก’’ติฯ

… ปุณฺณา เถรี…ฯ

โสฬสนิปาโต นิฏฺฐิโตฯ

๑๓. วีสตินิปาโต

๑. อมฺพปาลีเถรีคาถา

๒๕๒. ‘‘กาฬกา ภมรวณฺณสาทิสา, เวลฺลิตคฺคา มม มุทฺธชา อหุํ;
เต ชราย สาณวากสาทิสา, สจฺจวาทิวจนํ อนญฺญถาฯ

๒๕๓. ‘‘วาสิโตว สุรภี กรณฺฑโก, ปุปฺผปูร มม อุตฺตมงฺคโช [อุตฺตมงฺคภูโต (ก.)]ฯ

ตํ ชรายถ สโลมคนฺธิกํ, สจฺจวาทิวจนํ อนญฺญถาฯ

๒๕๔. ‘‘กานนํว สหิตํ สุโรปิตํ, โกจฺฉสูจิวิจิตคฺคโสภิตํ;
ตํ ชราย วิรลํ ตหิํ ตหิํ, สจฺจวาทิวจนํ อนญฺญถาฯ

๒๕๕. ‘‘กณฺหขนฺธกสุวณฺณมณฺฑิตํ, โสภเต สุเวณีหิลงฺกตํ;
ตํ ชราย ขลิตํ สิรํ กตํ, สจฺจวาทิวจนํ อนญฺญถาฯ

๒๕๖. ‘‘จิตฺตการสุกตาว เลขิกา, โสภเร สุ ภมุกา ปุเร มม;
ตา ชราย วลิภิปฺปลมฺพิตา, สจฺจวาทิวจนํ อนญฺญถาฯ

๒๕๗. ‘‘ภสฺสรา สุรุจิรา ยถา มณี, เนตฺตเหสุมภินีลมายตา;
เต ชรายภิหตา น โสภเร, สจฺจวาทิวจนํ อนญฺญถาฯ

๒๕๘. ‘‘สณฺหตุงฺคสทิสี จ นาสิกา, โสภเต สุ อภิโยพฺพนํ ปติ;
สา ชราย อุปกูลิตา วิย, สจฺจวาทิวจนํ อนญฺญถาฯ

๒๕๙. ‘‘กงฺกณํ ว สุกตํ สุนิฏฺฐิตํ, โสภเร สุ มม กณฺณปาฬิโย;
ตา ชราย วลิภิปฺปลมฺพิตา, สจฺจวาทิวจนํ อนญฺญถาฯ

๒๖๐. ‘‘ปตฺตลีมกุลวณฺณสาทิสา, โสภเร สุ ทนฺตา ปุเร มม;
เต ชราย ขณฺฑิตา จาสิตา [ปีตกา (สี.)], สจฺจวาทิวจนํ อนญฺญถาฯ

๒๖๑. ‘‘กานนมฺหิ วนสณฺฑจาริณี, โกกิลาว มธุรํ นิกูชิหํ;
ตํ ชราย ขลิตํ ตหิํ ตหิํ, สจฺจวาทิวจนํ อนญฺญถาฯ

๒๖๒. ‘‘สณฺหกมฺพุริว สุปฺปมชฺชิตา, โสภเต สุ คีวา ปุเร มม;
สา ชราย ภคฺคา [ภญฺชิตา (?)] วินามิตา, สจฺจวาทิวจนํ อนญฺญถาฯ

๒๖๓. ‘‘วฏฺฏปลิฆสทิโสปมา อุโภ, โสภเร สุ พาหา ปุเร มม;
ตา ชราย ยถ ปาฏลิพฺพลิตา [ยถา ปาฏลิปฺปลิตา (สี. สฺยา. ก.)], สจฺจวาทิวจนํ อนญฺญถาฯ

๒๖๔. ‘‘สณฺหมุทฺทิกสุวณฺณมณฺฑิตา, โสภเร สุ หตฺถา ปุเร มม;
เต ชราย ยถา มูลมูลิกา, สจฺจวาทิวจนํ อนญฺญถาฯ

๒๖๕. ‘‘ปีนวฏฺฏสหิตุคฺคตา อุโภ, โสภเร [โสภเต (อฏฺฐ.)] สุ ถนกา ปุเร มม;

เถวิกีว ลมฺพนฺติ โนทกา, สจฺจวาทิวจนํ อนญฺญถาฯ

๒๖๖. ‘‘กญฺจนสฺสผลกํว สมฺมฏฺฐํ, โสภเต สุ กาโย ปุเร มม;
โส วลีหิ สุขุมาหิ โอตโต, สจฺจวาทิวจนํ อนญฺญถาฯ

๒๖๗. ‘‘นาคโภคสทิโสปมา อุโภ, โสภเร สุ อูรู ปุเร มม;
เต ชราย ยถา เวฬุนาฬิโย, สจฺจวาทิวจนํ อนญฺญถาฯ

๒๖๘. ‘‘สณฺหนูปุรสุวณฺณมณฺฑิตา , โสภเร สุ ชงฺฆา ปุเร มม;
ตา ชราย ติลทณฺฑการิว, สจฺจวาทิวจนํ อนญฺญถาฯ

๒๖๙. ‘‘ตูลปุณฺณสทิโสปมา อุโภ, โสภเร สุ ปาทา ปุเร มม;
เต ชราย ผุฏิตา วลีมตา, สจฺจวาทิวจนํ อนญฺญถาฯ

๒๗๐. ‘‘เอทิโส อหุ อยํ สมุสฺสโย, ชชฺชโร พหุทุกฺขานมาลโย;
โสปเลปปติโต ชราฆโร, สจฺจวาทิวจนํ อนญฺญถา’’ฯ

… อมฺพปาลี เถรี…ฯ

๒. โรหินีเถรีคาถา

๒๗๑. ‘‘‘สมณา’ติ โภติ สุปิ [โภติ ตฺวํ สยสิ (สี.), โภติ มํ วิปสฺสิ (สฺยา.)], ‘สมณา’ติ ป
พุชฺฌสิ [ปฏิพุชฺฌสิ (สี. สฺยา.)];
สมณาเนว [สมณานเมว (สี. สฺยา.)] กิเตฺตสิ, สมณี นูน [สมณี นุ (ก.)] ภวิสฺสสิฯ

๒๗๒. ‘‘วิปุลํ อนฺนญฺจ ปานญฺจ, สมณานํ ปเวจฺจสิ [ปยจฺฉสิ (สี.)];
โรหินี ทานิ ปุจฺฉามิ, เกน เต สมณา ปิยาฯ

๒๗๓. ‘‘อกมฺมกามา อลสา, ปรทตฺตูปชีวิโน;
อาสํสุกา สาทุกามา, เกน เต สมณา ปิยา’’ฯ

๒๗๔. ‘‘จิรสฺสํ วต มํ ตาต, สมณานํ ปริปุจฺฉสิ;
เตสํ เต กิตฺตยิสฺสามิ, ปญฺญาสีลปรกฺกมํฯ

๒๗๕. ‘‘กมฺมกามา อนลสา, กมฺมเสฏฺฐสฺส การกา;
ราคํ โทสํ ปชหนฺติ, เตน เม สมณา ปิยาฯ

๒๗๖. ‘‘ตีณิ ปาปสฺส มูลานิ, ธุนนฺตนฺติ สุจิการิโน;
สพฺพํ ปาปํ ปหีเนสํ, เตน เม สมณา ปิยาฯ

๒๗๗. ‘‘กายกมฺมํ สุจิ เนสํ, วจีกมฺมญฺจ ตาทิสํ;
มโนกมฺมํ สุจิ เนสํ, เตน เม สมณา ปิยาฯ

๒๗๘. ‘‘วิมลา สงฺขมุตฺตาว, สุทฺธา สนฺตรพาหิรา;
ปุณฺณา สุกฺกาน ธมฺมานํ [สุเกฺกหิ ธเมฺมหิ (สี. สฺยา. อฏฺฐ.)], เตน เม สมณา ปิยาฯ

๒๗๙. ‘‘พหุสฺสุตา ธมฺมธรา, อริยา ธมฺมชีวิโน;

อตฺถํ ธมฺมญฺจ เทเสนฺติ, เตน เม สมณา ปิยา฿

๒๘๐. “พหุสฺสุตา ธมฺมธรา, อริยา ธมฺมชีวิโน;
เอกคฺคจิตฺตา สติมนฺโต, เตน เม สมณา ปิยา฿

๒๘๑. “ทูรงฺคมา สติมนฺโต, มนฺตภาณี อนุทฺธตา;
ทุกฺขสฺสนฺตํ ปชานนฺติ, เตน เม สมณา ปิยา฿

๒๘๒. “ยสฺมา คามา ปกฺกมนฺติ, น วิโลเกนฺติ กิญฺจนํ;
อนเปกฺขาว คจฺฉนฺติ, เตน เม สมณา ปิยา฿

๒๘๓. “น เตสํ โกฏฺเฐ โอเปนฺติ, น กุมฺภึ น ขโฬปิยํ;
ปรินิฏฺฐิตเมสานา, เตน เม สมณา ปิยา฿

๒๘๔. “น เต หิรญฺญํ คณฺหนฺติ, น สุวณฺณํ น รูปิยํ;
ปจฺจุปฺปเนฺนน ยาเปนฺติ, เตน เม สมณา ปิยา฿

๒๘๕. “นานากุลา ปพฺพชิตา, นานาชนปเทหิ จ;
อญฺญมญฺญํ ปิยายนฺติ [ปิหยนฺติ (ก.)], เตน เม สมณา ปิยา”฿

๒๘๖. “อตฺถาย วต โน โภติ, กุเล ชาตาสิ โรหินี;
สทฺธา พุเทฺธ จ ธเมฺม จ, สเงฺฆ จ ติพฺพคารวา฿

๒๘๗. “ตุวํ เหตํ ปชานาสิ, ปุญฺญเกฺขตฺตํ อนุตฺตรํ;
อมฺหมฺปิ เอเต สมณา, ปฏิคณฺหนฺติ ทกฺขิณํ”฿

๒๘๘. “ปติฏฺฐิโต เหตฺถ ยโญฺญ, วิปุโล โน ภวิสฺสติ;
สเจ ภายสิ ทุกฺขสฺส, สเจ เต ทุกฺขมปฺปิยํ฿

๒๘๙. “อุเปหิ สรณํ พุทฺธํ, ธมฺมํ สงฺฆญฺจ ตาทินํ;
สมาทิยาหิ สีลานิ, ตํ เต อตฺถาย เหหิติ”฿

๒๙๐. “อุเปมิ สรณํ พุทฺธํ, ธมฺมํ สงฺฆญฺจ ตาทินํ;
สมาทิยามิ สีลานิ, ตํ เม อตฺถาย เหหิติ฿

๒๙๑. “พฺรหฺมพนฺธุ ปุเร อาสึ, โส อิทานิมฺหิ พฺราหฺมโณ;
เตวิโชฺช โสตฺติโย จมฺหิ, เวทคู จมฺหิ นฺหาตโก”฿

... โรหินี เถรี...฿

๓. จาปาเถรีคาถา

๒๙๒. “ลฏฺฐิหโตฺถ ปุเร อาสิ, โส ทานิ มิคลุทฺทโก;
อาสาย ปลิปา โฆรา, นาสกฺขิ ปารเมตเว฿

๒๙๓. “สุมตฺตํ มํ มญฺญมานา, จาปา ปุตฺตมโตสยิ;
จาปาย พนฺธนํ เฉตฺวา, ปพฺพชิสฺสํ ปุโนปหํ฿

๒๙๔. มา เม กุชฺฌิ มหาวีร, มา เม กุชฺฌิ มหามุนิ;
น หิ โกธปเรตสฺส, สุทฺธิ อตฺถิ กุโต ตโปฯ

๒๙๕. ปกฺกมิสฺสญฺจ นาฬาโต, โกธ นาฬาย วจฺฉติ;
พนฺธนฺตี อิตฺถิรูเปน, สมเณ ธมฺมชีวิโน” [ธมฺมชีวิเน (ก.)]ฯ

๒๙๖. “เอหิ กาฬ นิวตฺตสฺสุ, ภุญฺช กาเม ยถา ปุเร;
อหญฺจ เต วสีกตา, เย จ เม สนฺติ ญาตกา”ฯ

๒๙๗. “เอโตฺต จาเป จตุพฺภาคํ, ยถา ภาสสิ ตฺวญฺจ เม;
ตยิ รตฺตสฺส โปสสฺส, อุฬารํ วต ตํ สิยา”ฯ

๒๙๘. “กาฬงฺคินึว ตกฺการึ, ปุปฺผิตํ คิริมุทฺธนิ;
ผุลฺลํ ทาลิมลฏฺฐึว, อโนฺตทีเปว ปาฏลึฯ

๒๙๙. “หริจนฺทนลิตฺตงฺคึ, กาสิกุตฺตมธารินึ;
ตํ มํ รูปวตึ สนฺตึ, กสฺส โอหาย คจฺฉสิ”ฯ

๓๐๐. “สากุนฺติโกว สกุณึ [สกุณํ (สฺยา.)], ยถา พนฺธิตุมิจฺฉติ;
อาหริเมน รูเปน, น มํ ตฺวํ พาธยิสฺสสิ”ฯ

๓๐๑. “อิมญฺจ เม ปุตฺตผลํ, กาฬ อุปฺปาทิตํ ตยา;
ตํ มํ ปุตฺตวตึ สนฺตึ, กสฺส โอหาย คจฺฉสิ”ฯ

๓๐๒. “ชหนฺติ ปุเตฺต สปฺปญฺญา, ตโต ญาตี ตโต ธนํ;
ปพฺพชนฺติ มหาวีรา, นาโค เฉตฺวาว พนฺธนํ”ฯ

๓๐๓. “อิทานิ เต อิมํ ปุตฺตํ, ทเณฺฑน ฉุริกาย วา;
ภูมิยํ วา นิสุมฺภิสฺสํ [นิสุเมฺภยฺยํ (สี.)], ปุตฺตโสกา น คจฺฉสิ”ฯ

๓๐๔. “สเจ ปุตฺตํ สิงฺคาลานํ, กุกฺกุรานํ ปทาหิสิ;
น มํ ปุตฺตกเตฺต ชมฺมิ, ปุนราวตฺตยิสฺสสิ”ฯ

๓๐๕. “หนฺท โข ทานิ ภทฺทเนฺต, กุหึ กาฬ คมิสฺสสิ;
กตมํ คามนิคมํ, นครํ ราชธานิโย”ฯ

๓๐๖. “อหุมฺห ปุเพฺพ คณิโน, อสฺสมณา สมณมานิโน;
คาเมน คามํ วิจริมฺห, นคเร ราชธานิโยฯ

๓๐๗. “เอโส หิ ภควา พุโทฺธ, นทึ เนรญฺชรํ ปติ;
สพฺพทุกฺขปฺปหานาย, ธมฺมํ เทเสติ ปาณินํ;
ตสฺสาหํ สนฺติกํ คจฺฉํ, โส เม สตฺถา ภวิสฺสติ”ฯ

๓๐๘. “วนฺทนํ ทานิ วชฺชาสิ, โลกนาถํ อนุตฺตรํ;
ปทกฺขิณญฺจ กตฺวาน, อาทิเสยฺยาสิ ทกฺขิณํ”ฯ

๓๐๙. “เอตํ โข ลพฺภมเมฺหหิ, ยถา ภาสสิ ตฺวญฺจ เม;

วนฺทนํ ทานิ เต วชฺชํ, โลกนาถํ อนุตฺตรํ;
ปทกฺขิณญฺจ กตฺวาน, อาทิสิสฺสามิ ทกฺขิณํ’’ฯ

๓๑๐.ตโต จ กาโฬ ปกฺกามิ, นทิํ เนรญฺชรํ ปติ;
โส อทฺทสาสิ สมฺพุทฺธํ, เทเสนฺตํ อมตํ ปทํฯ

๓๑๑.ทุกฺขํ ทุกฺขสมุปฺปาทํ, ทุกฺขสฺส จ อติกฺกมํ;
อริยํ จฏฺฐงฺคิกํ มคฺคํ, ทุกฺขูปสมคามินํฯ

๓๑๒.ตสฺส ปาทานิ วนฺทิตฺวา, กตฺวาน นํ [กตฺวานหํ (สี.)] ปทกฺขิณํ;
จาปาย อาทิสิตฺวาน, ปพฺพชิํ อนคาริยํ;
ติโสฺส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา, กตํ พุทฺธสฺส สาสนํฯ

… จาปา เถรี…ฯ

๔. สุนฺทรีเถรีคาถา

๓๑๓.‘‘เปตานิ โภติ ปุตฺตานิ, ขาทมานา ตุวํ ปุเร;
ตุวํ ทิวา จ รตฺโต จ, อตีว ปริตปฺปสิฯ

๓๑๔.‘‘สาชฺช สพฺพานิ ขาทิตฺวา, สตปุตฺตานิ [สตฺต ปุตฺตานิ (สฺยา.)] พฺราหฺมณี;
วาเสฏฺฐิ เกน วเณฺณน, น พาฬฺหํ ปริตปฺปสิ’’ฯ

๓๑๕.‘‘พหูนิ ปุตฺตสตานิ, ญาติสงฺฆสตานิ จ;
ขาทิตานิ อตีตํเส, มม ตุยฺหญฺจ พฺราหฺมณฯ

๓๑๖.‘‘สาหํ นิสฺสรณํ ญตฺวา, ชาติยา มรณสฺส จ;
น โสจามิ น โรทามิ, น จาปิ ปริตปฺปยิํ’’ฯ

๓๑๗.‘‘อพฺภุตํ วต วาเสฏฺฐิ, วาจํ ภาสสิ เอทิสิํ;
กสฺส ตุวํ ธมฺมมญฺญาย, คิรํ [ถิรํ (สี.)] ภาสสิ เอทิสิํ’’ฯ

๓๑๘.‘‘เอส พฺราหฺมณ สมฺพุโทฺธ, นครํ มิถิลํ ปติ;
สพฺพทุกฺขปฺปหานาย, ธมฺมํ เทเสสิ ปาณินํฯ

๓๑๙.‘‘ตสฺส พฺรเหฺม [พฺราหฺมณ (สี. สฺยา.)] อรหโต, ธมฺมํ สุตฺวา นิรูปธิํ;
ตตฺถ วิญฺญาตสทฺธมฺมา, ปุตฺตโสกํ พฺยปานุทิํ’’ฯ

๓๒๐.‘‘โส อหมฺปิ คมิสฺสามิ, นครํ มิถิลํ ปติ;
อเปฺปว มํ โส ภควา, สพฺพทุกฺขา ปโมจเย’’ฯ

๓๒๑.อทฺทส พฺราหฺมโณ พุทฺธํ, วิปฺปมุตฺตํ นิรูปธิํ;
สฺวสฺส ธมฺมมเทเสสิ, มุนิ ทุกฺขสฺส ปารคูฯ

๓๒๒.ทุกฺขํ ทุกฺขสมุปฺปาทํ, ทุกฺขสฺส จ อติกฺกมํ;
อริยํ จฏฺฐงฺคิกํ มคฺคํ, ทุกฺขูปสมคามินํฯ

๓๒๓. ตตฺถ วิญฺญาตสทฺธมฺมํ, ปพฺพชฺชํ สมโรจยิ;
สุชาโต ตีหิ รตฺตีหิ, ติโสฺส วิชฺชา อผสฺสยิฯ

๓๒๔. ‘‘เอหิ สารถิ คจฺฉาหิ, รถํ นิยฺยาทยาหิมํ;
อาโรคฺยํ พฺราหฺมณึ วชฺช [วชฺชา (สี.)], ‘ปพฺพชิ [ปพฺพชิโต (สี.)] ทานิ พฺราหฺมโณ;
สุชาโต ตีหิ รตฺตีหิ, ติโสฺส วิชฺชา อผสฺสยิ’’’ฯ

๓๒๕. ตโต จ รถมาทาย, สหสฺสญฺจาปิ สารถิ;
อาโรคฺยํ พฺราหฺมณิโวจ, ‘‘ปพฺพชิ ทานิ พฺราหฺมโณ;
สุชาโต ตีหิ รตฺตีหิ, ติโสฺส วิชฺชา อผสฺสยิ’’ฯ

๓๒๖. ‘‘เอตญฺจาหํ อสฺสรถํ, สหสฺสญฺจาปิ สารถิ;
เตวิชฺชํ พฺราหฺมณํ สุตฺวา [ญตฺวา (สี.)], ปุณฺณปตฺตํ ททามิ เต’’ฯ

๓๒๗. ‘‘ตุเยฺหว โหตฺวสฺสรโถ, สหสฺสญฺจาปิ พฺราหฺมณิ;
อหมฺปิ ปพฺพชิสฺสามิ, วรปญฺญสฺส สนฺติเก’’ฯ

๓๒๘. ‘‘หตฺถี ควสฺสํ มณิกุณฺฑลญฺจ, ผีตญฺจิมํ คหวิภวํ ปหาย;
ปิตา ปพฺพชิโต ตุยฺหํ, ภุญฺช โภคานิ สุนฺทริ; ตุวํ ทายาทิกา กุเล’’ฯ
๓๒๙. ‘‘หตฺถี ควสฺสํ มณิกุณฺฑลญฺจ, รมฺมํ จิมํ คหวิภวํ ปหาย;
ปิตา ปพฺพชิโต มยฺหํ, ปุตฺตโสเกน อฏฺฏิโต;

อหมฺปิ ปพฺพชิสฺสามิ, ภาตุโสเกน อฏฺฏิตา’’ฯ

๓๓๐. ‘‘โส เต อิชฺฌตุ สงฺกโปฺป, ยํ ตฺวํ ปเตฺถสิ สุนฺทรี;
อุตฺติฏฺฐปิโณฺฑ อุโญฺฉ จ, ปํสุกูลญฺจ จีวรํ;
เอตานิ อภิสมฺโภนฺตี, ปรโลเก อนาสวา’’ฯ

๓๓๑. ‘‘สิกฺขมานาย เม อเยฺย, ทิพฺพจกฺขุ วิโสธิตํ;
ปุเพฺพนิวาสํ ชานามิ, ยตฺถ เม วุสิตํ ปุเรฯ

๓๓๒. ‘‘ตุวํ นิสฺสาย กลฺยาณี, เถริ สงฺฆสฺส โสภเน;
ติโสฺส วิชฺชา อนุปฺปตฺตา, กตํ พุทฺธสฺส สาสนํฯ

๓๓๓. ‘‘อนุชานาหิ เม อเยฺย, อิเจฺฉ สาวตฺถิ คนฺตเว;
สีหนาทํ นทิสฺสามิ, พุทฺธเสฏฺฐสฺส สนฺติเก’’ฯ

๓๓๔. ‘‘ปสฺส สุนฺทริ สตฺถารํ, เหมวณฺณํ หริตฺตจํ;
อทนฺตานํ ทเมตารํ, สมฺพุทฺธมกุโตภยํ’’ฯ

๓๓๕. ‘‘ปสฺส สุนฺทริมายนฺตึ, วิปฺปมุตฺตํ นิรูปธึ;
วีตราคํ วิสํยุตฺตํ, กตกิจฺจมนาสวํฯ

๓๓๖. ‘‘พาราณสีโต นิกฺขมฺม, ตว สนฺติกมาคตา;
สาวิกา เต มหาวีร, ปาเท วนฺทติ สุนฺทรี’’ฯ

๓๓๗. ‘‘ตุวํ พุโทฺธ ตุวํ สตฺถา, ตุยฺหํ ธีตามฺหิ พฺราหฺมณ;

โอรสา มุขโต ชาตา, กตกิจฺจา อนาสวา”ฯ

๓๓๘. ‘‘ตสฺสา เต สฺวาคตํ ภทฺท, ตโต [อโถ (ก.)] เต อทุราคตํ;
เอวญฺหิ ทนฺตา อายนฺติ, สตฺถุ ปาทานิ วนฺทิกา;
วีตราคา วิสํยุตฺตา, กตกิจฺจา อนาสวา”ฯ

… สุนฺทรี เถรี…ฯ

๕. สุภากมฺมารธีตุเถรีคาถา

๓๓๙. ‘‘ทหราหํ สุทฺธวสนา, ยํ ปุเร ธมฺมมสฺสุณิํ;
ตสฺสา เม อปฺปมตฺตาย, สจฺจาภิสมโย อหุฯ

๓๔๐. ‘‘ตโตหํ สพฺพกาเมสุ, ภุสํ อรติมชฺฌคํ;
สกฺกายสฺมิํ ภยํ ทิสฺวา, เนกฺขมฺมเมว [เนกฺขมฺมเญฺญว (สี.), เนกฺขมฺมเสฺสว (สฺยา.)] ปีหเยฯ

๓๔๑. ‘‘หิตฺวานหํ ญาติคณํ, ทาสกมฺมกรานิ จ;
คามเขตฺตานิ ผีตานิ, รมณีเย ปโมทิเตฯ

๓๔๒. ‘‘ปหายหํ ปพฺพชิตา, สาปเตยฺยมนปฺปกํ;
เอวํ สทฺธาย นิกฺขมฺม, สทฺธเมฺม สุปฺปเวทิเตฯ

๓๔๓. ‘‘เนตํ [น เมตํ (สี. สฺยา.)] อสฺส ปติรูปํ, อากิญฺจญฺญญฺหิ ปตฺถเย;
โย [ยา (สฺยา.)] ชาตรูปํ รชตํ, ฉเฑฺฑตฺวา [ถเปตฺวา (ก.)] ปุนราคเม [ปุนราคเห (ก.)]ฯ

๓๔๔. ‘‘รชตํ ชาตรูปํ วา, น โพธาย น สนฺติยา;
เนตํ สมณสารุปฺปํ, น เอตํ อริยทฺธนํฯ

๓๔๕. ‘‘โลภนํ มทนเญฺจตํ, โมหนํ รชวฑฺฒนํ;
สาสงฺกํ พหุอายาสํ, นตฺถิ เจตฺถ ธุวํ ฐิติฯ

๓๔๖. ‘‘เอตฺถ รตฺตา ปมตฺตา จ, สงฺกิลิฏฺฐมนา นรา;
อญฺญมเญฺญน พฺยารุทฺธา, ปุถุ กุพฺพนฺติ เมธคํฯ

๓๔๗. ‘‘วโธ พโนฺธ ปริเกฺลโส, ชานิ โสกปริทฺทโว;
กาเมสุ อธิปนฺนานํ, ทิสฺสเต พฺยสนํ พหุํฯ

๓๔๘. ‘‘ตํ มํ ญาตี อมิตฺตาว, กิํ โว กาเมสุ ยุญฺชถ;
ชานาถ มํ ปพฺพชิตํ, กาเมสุ ภยทสฺสินิํฯ

๓๔๙. ‘‘น หิรญฺญสุวเณฺณน, ปริกฺขียนฺติ อาสวา;
อมิตฺตา วธกา กามา, สปตฺตา สลฺลพนฺธนาฯ

๓๕๐. ‘‘ตํ มํ ญาตี อมิตฺตาว, กิํ โว กาเมสุ ยุญฺชถ;
ชานาถ มํ ปพฺพชิตํ, มุณฺฑํ สงฺฆาฏิปารุตํฯ

๓๕๑.‘‘อุตฺติฎฺฐปิโณฺฑ อุโญฺฉ จ, ปํสุกูลญฺจ จีวรํ;
เอตํ โข มม สารุปฺปํ, อนคารูปนิสฺสโยฯ

๓๕๒.‘‘วนฺตา มเหสีหิ กามา, เย ทิพฺพา เย จ มานุสา;
เขมฎฺฐาเน วิมุตฺตา เต, ปตฺตา เต อจลํ สุขํฯ

๓๕๓.‘‘มาหํ กาเมหิ สงฺคจฺฉิํ, เยสุ ตาณํ น วิชฺชติ;
อมิตฺตา วธกา กามา, อคฺคิกฺขนฺธูปมา ทุขาฯ

๓๕๔.‘‘ปริปนฺโถ เอส ภโย, สวิฆาโต สกณฺฏโก;
เคโธ สุวิสโม เจโส [เลโป (สี.)], มหนฺโต โมหนามุโขฯ

๓๕๕.‘‘อุปสคฺโค ภีมรูโป, กามา สปฺปสิรูปมา;
เย พาลา อภินนฺทนฺติ, อนฺธภูตา ปุถุชฺชนาฯ

๓๕๖.‘‘กามปงฺเกน สตฺตา หิ, พหู โลเก อวิทฺทสู;
ปริยนฺตํ น ชานนฺติ, ชาติยา มรณสฺส จฯ

๓๕๗.‘‘ทุคฺคติคมนํ มคฺคํ, มนุสฺสา กามเหตุกํ;
พหุํ เว ปฏิปชฺชนฺติ, อตฺตโน โรคมาวหํฯ

๓๕๘.‘‘เอวํ อมิตฺตชนนา, ตาปนา สํกิเลสิกา;
โลกามิสา พนฺธนียา, กามา มรณพนฺธนา [จรณพนฺธนา (สี.)]ฯ

๓๕๙.‘‘อุมฺมาทนา อุลฺลปนา, กามา จิตฺตปฺปมทฺทิโน;
สตฺตานํ สงฺกิเลสาย, ขิปฺปํ [ขิปํ (สี.)] มาเรน โอฑฺฑิตํฯ

๓๖๐.‘‘อนนฺตาทีนวา กามา, พหุทุกฺขา มหาวิสา;
อปฺปสฺสาทา รณกรา, สุกฺกปกฺขวิโสสนา [วิโสสกา (สี.)]ฯ

๓๖๑.‘‘สาหํ เอตาทิสํ กตฺวา, พฺยสนํ กามเหตุกํ;
น ตํ ปจฺจาคมิสฺสามิ, นิพฺพานาภิรตา สทาฯ

๓๖๒.‘‘รณํ กริตฺวา [ตริตฺวา (สี.)] กามานํ, สีติภาวาภิกงฺขินี;
อปฺปมตฺตา วิหสฺสามิ, สพฺพสํโยชนกฺขเยฯ

๓๖๓.‘‘อโสกํ วิรชํ เขมํ, อริยฎฺฐงฺคิกํ อุชุํ;
ตํ มคฺคํ อนุคจฺฉามิ, เยน ติณฺณา มเหสิโน’’ฯ

๓๖๔.อิมํ ปสฺสถ ธมฺมฎฺฐํ, สุภํ กมฺมารธีตรํ;
อเนชํ อุปสมฺปชฺช, รุกฺขมูลมฺหิ ฌายติฯ

๓๖๕.อชฺชฎฺฐมี ปพฺพชิตา, สทฺธา สทฺธมฺมโสภนา;
วินีตุปฺปลวณฺณาย, เตวิชฺชา มจฺจุหายินีฯ

๓๖๖.สายํ ภุชิสฺสา อนณา, ภิกฺขุนี ภาวิตินฺทฺริยา;
สพฺพโยควิสํยุตฺตา, กตกิจฺจา อนาสวาฯ

๓๖๗ ตํ สโกฺก เทวสเงฺฆน, อุปสงฺกมฺม อิทฺธิยา;
นมสฺสติ ภูตปติ, สุภํ กมฺมารธีตรนฺติฯ

… สุภา กมฺมารธีตา เถรี…ฯ

วีสตินิปาโต นิฏฺฐิโตฯ

๑๔. ติํสนิปาโต

๑. สุภาชีวกมฺพวนิกาเถรีคาถา

๓๖๘. ชีวกมฺพวนํ รมฺมํ, คจฺฉนฺตึ ภิกฺขุนึ สุภํ;
ธุตฺตโก สนฺนิวาเรสิ [ตํ นิวาเรสิ (ก.)], ตเมนํ อพฺรวี สุภาฯ

๓๖๙. ‘‘กึ เต อปราธิตํ มยา, ยํ มํ โอวริยาน ติฏฺฐสิ;
น หิ ปพฺพชิตาย อาวุโส, ปุริโส สมฺผุสนาย กปฺปติฯ

๓๗๐. ‘‘ครุเก มม สตฺถุสาสเน, ยา สิกฺขา สุคเตน เทสิตา;
ปริสุทฺธปทํ อนงฺคณํ, กึ มํ โอวริยาน ติฏฺฐสิฯ

๓๗๑. ‘‘อาวิลจิตฺโต อนาวิลํ, สรโช วีตรชํ อนงฺคณํ;
สพฺพตฺถ วิมุตฺตมานสํ, กึ มํ โอวริยาน ติฏฺฐสิ’’ฯ

๓๗๒. ‘‘ทหรา จ อปาปิกา จสิ, กึ เต ปพฺพชฺชา กริสฺสติ;
นิกฺขิป กาสายจีวรํ, เอหิ รมาม สุปุปฺผิเต [รมามเส ปุปฺผิเต (สี. สฺยา.)] วเนฯ

๓๗๓. ‘‘มธุรญฺจ ปวนฺติ สพฺพโส, กุสุมรเชน สมุฏฺฐิตา ทุมา;
ปฐมวสนฺโต สุโข อุตุ, เอหิ รมาม สุปุปฺผิเต วเนฯ

๓๗๔. ‘‘กุสุมิตสิขรา จ ปาทปา, อภิคชฺชนฺติว มาลุเตริตา;
กา ตุยฺหํ รติ ภวิสฺสติ, ยทิ เอกา วนโมคหิสฺสสิ [วนโมตริสฺสสิ (สี.), วนโมคาหิสฺสสิ (สฺยา. ก.)]ฯ

๓๗๕. ‘‘วาฬมิคสงฺฆเสวิตํ , กุญฺชรมตฺตกเรณุโลฬิตํ;
อสหายิกา คนฺตุมิจฺฉสิ, รหิตํ ภึสนกํ มหาวนํฯ

๓๗๖. ‘‘ตปนียกตาว ธีติกา, วิจรสิ จิตฺตลเตว อจฺฉรา;
กาสิกสุขุเมหิ วคฺคุภิ, โสภสี สุวสเนหิ นูปเมฯ

๓๗๗. ‘‘อหํ ตว วสานุโค สิยํ, ยทิ วิหเรมเส [ยทิปิ วิหเรสิ (ก.)] กานนนฺตเร;
น หิ มตฺถิ ตยา ปิยตฺตโร, ปาโณ กินฺนริมนฺทโลจเนฯ

๓๗๘. ‘‘ยทิ เม วจนํ กริสฺสสิ, สุขิตา เอหิ อคารมาวส;
ปาสาทนิวาตวาสินี, ปริกมฺมํ เต กโรนฺตุ นาริโยฯ

๓๗๙. ‘‘กาสิกสุขุมานิ ธารย, อภิโรเปหิ [อภิโรเหหิ (สี.)] จ มาลวณฺณกํ;
กญฺจนมณิมุตฺตกํ พหุํ, วิวิธํ อาภรณํ กโรมิ เตฯ

๓๘๐. ‘‘สุโธตรชปจฺฉทํ สุภํ, โคณกตูลิกสนฺถตํ นวํ;
อภิรุห สยนํ มหารหํ, จนฺทนมณฺฑิตสารคนฺธิกํ;

๓๘๑. ‘‘อุปฺปลํ จุทกา สมุคฺคตํ, ยถา ตํ อมนุสฺสเสวิตํ;
เอวํ ตุวํ พฺรหฺมจารินี, สเกสงฺคสุ ชรํ คมิสฺสสิ’’ฯ

๓๘๒. ‘‘กึ เต อิธ สารสมฺมตํ, กุณปปูรมฺหิ สุสานวฑฺฒเน;
เภทนธมฺเม กเฬวเร [กเลวเร (สี. ก.)], ยํ ทิสฺวา วิมโน อุทิกฺขสิ’’ฯ

๓๘๓. ‘‘อกฺขีนิ จ ตุริยาริว, กินฺนริยาริว ปพฺพตนฺตเร;
ตว เม นยนานิ ทกฺขิย, ภิยฺโย กามรตี ปวฑฺฒติฯ

๓๘๔. ‘‘อุปฺปลสิขโรปมานิ เต, วิมเล หาฏกสนฺนิเภ มุเข;
ตว เม นยนานิ ทกฺขิย [นยนานุทิกฺขิย (สี.)], ภิยฺโย กามคุโณ ปวฑฺฒติฯ

๓๘๕. ‘‘อปิ ทูรคตา สรมฺหเส, อายตปเมฺห วิสุทฺธทสฺสเน;
น หิ มตฺถิ ตยา ปิยตฺตรา, นยนา กินฺนริมนฺทโลจเน’’ฯ

๓๘๖. ‘‘อปเถน ปยาตุมิจฺฉสิ, จนฺทํ กีฬนกํ คเวสสิ;
เมรุํ ลงฺเฆตุมิจฺฉสิ, โย ตฺวํ พุทฺธสุตํ มคฺคยสิฯ

๓๘๗. ‘‘นตฺถิ หิ โลเก สเทวเก, ราโค ยตฺถปิ ทานิ เม สิยา;
นปิ นํ ชานามิ กีริโส, อถ มเคฺคน หโต สมูลโกฯ

๓๘๘. ‘‘อิงฺคาลกุยาว [อิงฺฆาฬขุยาว (สฺยา.)] อุชฺฌิโต, วิสปโตฺตริว อคฺคิโต กโต [อคฺฆโต หโต (สี.)];
นปิ นํ ปสฺสามิ กีริโส, อถ มเคฺคน หโต สมูลโกฯ

๓๘๙. ‘‘ยสฺสา สิยา อปจฺจเวกฺขิตํ, สตฺถา วา อนุปาสิโต สิยา;
ตฺวํ ตาทิสิกํ ปโลภย, ชานนฺตึ โส อิมํ วิหญฺญสิฯ

๓๙๐. ‘‘มยฺหญฺหิ อกฺกุฏฺฐวนฺทิเต, สุขทุเกฺข จ สตี อุปฏฺฐิตา;
สงฺขตมสุภนฺติ ชานิย, สพฺพเตฺถว มโน น ลิมฺปติฯ

๓๙๑. ‘‘สาหํ สุคตสฺส สาวิกา, มคฺคฏฺฐงฺคิกยานยายินี;
อุทฺธฏสลฺลา อนาสวา, สุญฺญาคารคตา รมามหํฯ

๓๙๒. ‘‘ทิฏฺฐา หิ มยา สุจิตฺติตา, โสมฺภา ทารุกปิลฺลกานิ วา;
ตนฺตีหิ จ ขีลเกหิ จ, วินิพทฺธา วิวิธํ ปนจฺจกาฯ

๓๙๓. ‘‘ตมฺหุทฺธเฏ ตนฺติขีลเก, วิสฺสเฏฺฐ วิกเล ปริกฺริเต [ปริปกฺขีเต (สี.), ปริปกฺกเต (สฺยา.)];
น วินฺทยฺย ขณฺฑโส กเต, กิมฺหิ ตตฺถ มนํ นิเวสเยฯ

๓๙๔. ‘‘ตถูปมา เทหกานิ มํ, เตหิ ธเมฺมหิ วินา น วตฺตนฺติ;
ธเมฺมหิ วินา น วตฺตติ, กิมฺหิ ตตฺถ มนํ นิเวสเยฯ

๓๙๕. ‘‘ยถา หริตาเลน มกฺขิตํ, อทฺทส จิตฺติกํ ภิตฺติยา กตํ;
ตมฺหิ เต วิปรีตทสฺสนํ, สญฺญา มานุสิกา นิรตฺถิกาฯ

๓๙๖. ‘‘มายํ วิย อคฺคโต กตํ, สุปินเนฺตว สุวณฺณปาทปํ;
อุปคจฺฉสิ อนฺธ ริตฺตกํ, ชนมเชฺฌริว รุปฺปรูปกํ [รูปรูปกํ (ก.)]ฯ
๓๙๗. ‘‘วฏฺฏนิริว โกฏโรหิตา, มเชฺฌ ปุพฺพุฬกา สอสฺสุกา;

ปีฬโกฬิกา เจตฺถ ชายติ, วิวิธา จกฺขุวิธา จ ปิณฺฑิตา’’ฯ

๓๙๘. อุปฺปาฏิย จารุทสฺสนา, น จ ปชฺชิตฺถ อสงฺคมานสา;
“หนฺท เต จกฺขุํ หรสฺสุ ตํ’’, ตสฺส นรสฺส อทาสิ ตาวเทฯ
๓๙๙. ตสฺส จ วิรมาสิ ตาวเท, ราโค ตตฺถ ขมาปยี จ นํ;
“โสตฺถิ สิยา พฺรหฺมจาริณี, น ปุโน เอทิสกํ ภวิสฺสติ’’ฯ
๔๐๐. “อาสาทิย [อาหนิย (สฺยา. ก.)] เอทิสํ ชนํ, อคฺคิํ ปชฺชลิตํ ว ลิงฺคิย;
คณฺหิย อาสีวิสํ วิย, อปิ นุ โสตฺถิ สิยา ขเมหิ โน’’ฯ

๔๐๑. มุตฺตา จ ตโต สา ภิกฺขุนี, อคมี พุทฺธวรสฺส สนฺติกํ;
ปสฺสิย วรปุญฺญลกฺขณํ, จกฺขุ อาสิ ยถา ปุราณกนฺติฯ

… สุภา ชีวกมฺพวนิกา เถรี…ฯ

ติํสนิปาโต นิฏฺฐิโตฯ

๑๕. จตฺตาลีสนิปาโต

๑. อิสิทาสีเถรีคาถา

๔๐๒. นครมฺหิ กุสุมนาเม, ปาฏลิปุตฺตมฺหิ ปถวิยา มณฺเฑ;
สกฺยกุลกุลีนาโย, เทฺว ภิกฺขุนิโย หิ คุณวติโยฯ

๔๐๓. อิสิทาสี ตตฺถ เอกา, ทุติยา โพธีติ สีลสมฺปนฺนา จ;
ฌานชฺฌายนรตาโย, พหุสฺสุตาโย ธุตกิเลสาโยฯ

๔๐๔. ตา ปิณฺฑาย จริตฺวา, ภตฺตตฺถํ [ภตฺตตฺตํ (สี.)] กริย โธตปตฺตาโย;
รหิตมฺหิ สุขนิสินฺนา, อิมา คิรา อพฺภุทีเรสุํฯ

๔๐๕. ‘‘ปาสาทิกาสิ อเยฺย, อิสิทาสิ วโยปิ เต อปริหีโน;
กึ ทิสฺวาน พฺยาลิกํ, อถาสิ เนกฺขมฺมมนุยุตฺตา’’ฯ

๔๐๖. เอวมนุยุญฺชิยมานา สา, รหิเต ธมฺมเทสนากุสลา;
อิสิทาสี วจนมพฺรวิ, ‘‘สุณ โพธิ ยถามฺหิ ปพฺพชิตาฯ

๔๐๗. ‘‘อุเชฺชนิยา ปุรวเร, มยฺหํ ปิตา สีลสํวุโต เสฏฺฐิ;
ตสฺสมฺหิ เอกธีตา, ปิยา มนาปา จ ทยิตา จฯ

๔๐๘. ‘‘อถ เม สาเกตโต วรกา, อาคจฺฉุมุตฺตมกุลีนา;
เสฏฺฐี ปหูตรตโน, ตสฺส มมํ สุณฺหมทาสิ ตาโตฯ

๔๐๙. ‘‘สสฺสุยา สสฺสุรสฺส จ, สายํ ปาตํ ปณามมุปคมฺม;
สิรสา กโรมิ ปาเท, วนฺทามิ ยถามฺหิ อนุสิฏฺฐาฯ

๔๑๐. ‘‘ยา มยฺหํ สามิกสฺส, ภคินิโย ภาตุโน ปริชโน วา;
ตเมกวรกมฺปิ ทิสฺวา, อุพฺพิคฺคา อาสนํ เทมิฯ

๔๑๑. ‘‘อเนฺนน จ ปาเนน จ, ขเชฺชน จ ยญฺจ ตตฺถ สนฺนิหิตํ;
ฉาเทมิ อุปนยามิ จ, เทมิ จ ยํ ยสฺส ปติรูปํฯ

๔๑๒. ‘‘กาเลน อุปฏฺฐหิตฺวา [อุฏฺฐหิตฺวา (สฺยา. ก.), อุปฏฺฐหิตุํ (?)], ฆรํ สมุปคมามิ อุมฺมาเร;
โธวนฺตี หตฺถปาเท, ปญฺชลิกา สามิกมุเปมิฯ

๔๑๓. ‘‘โกจฺฉํ ปสาทํ อญฺชนิญฺจ, อาทาสกญฺจ คณฺหิตฺวา;
ปริกมฺมการิกา วิย, สยเมว ปตึ วิภูเสมิฯ

๔๑๔. ‘‘สยเมว โอทนํ สาธยามิ, สยเมว ภาชนํ โธวนฺตี;
มาตาว เอกปุตฺตกํ, ตถา [ตทา (สี.)] ภตฺตารํ ปริจรามิฯ

๔๑๕. ‘‘เอวํ มํ ภตฺติกตํ, อนุรตฺตํ การิกํ นิหตมานํ;
อุฏฺฐายิกํ [อุฏฺฐาหิกํ (ก.)] อนลสํ, สีลวตึ ทุสฺสเต ภตฺตาฯ

๔๑๖. ‘‘โส มาตรญฺจ ปิตรญฺจ, ภณติ ‘อาปุจฺฉหํ คมิสฺสามิ;
อิสิทาสิยา น สห วจฺฉํ, เอกาคาเรหํ [เอกฆเรปʼหํ (?)] สห วตฺถุํ’ฯ

๔๑๗. ‘‘‘มา เอวํ ปุตฺต อวจ, อิสิทาสี ปณฺฑิตา ปริพฺยตฺตา;
อุฎฺฐายิกา อนลสา, กึ ตุยฺหํ น โรจเต ปุตฺต’ฯ

๔๑๘. ‘‘น จ เม หึสติ กิญฺจิ, น จหํ อิสิทาสิยา สห วจฺฉํ;
เทสฺสาว เม อลํ เม, อปุจฺฉาหํ [อาปุจฺฉาหํ (สฺยา.), อาปุจฺฉหํ-นาปุจฺฉหํ (?)] คมิสฺสามิ’ฯ

๔๑๙. ‘‘ตสฺส วจนํ สุณิตฺวา, สสฺสุ สสฺสุโร จ มํ อปุจฺฉึสุ;
‘กิสฺส [กึส (?)] ตยา อปรทฺธํ, ภณ วิสฺสฏฺฐา ยถาภูตํ’ฯ

๔๒๐. ‘‘‘นปิหํ อปรชฺฌํ กิญฺจิ, นปิ หึเสมิ น ภณามิ ทุพฺพจนํ;
กึ สกฺกา กาตุเยฺย, ยํ มํ วิเทฺทสฺสเต ภตฺตา’ฯ

๔๒๑. ‘‘เต มํ ปิตุฆรํ ปฏินยึสุ, วิมนา ทุเขน อธิภูตา;
‘ปุตฺตมนุรกฺขมานา, ชิตามฺหเส รูปินึ ลกฺขึ’ฯ

๔๒๒. ‘‘อถ มํ อทาสิ ตาโต, อฑฺฒสฺส ฆรมฺหิ ทุติยกุลิกสฺส;
ตโต อุปฑฺฒสุเงฺกน, เยน มํ วินฺทถ เสฎฺฐิฯ

๔๒๓. ‘‘ตสฺสปิ ฆรมฺหิ มาสํ, อวสึ อถ โสปิ มํ ปฏิจฺฉรยิ [ปฏิจฺฉสิ (สี. ก.), ปฏิจฺฉติ (สฺยา.), ปฏิจฺฉรติ (ก.)];
ทาสีว อุปฏฺฐหนฺตึ, อทูสิกํ สีลสมฺปนฺนํฯ

๔๒๔. ‘‘ภิกฺขาย จ วิจรนฺตํ, ทมกํ ทนฺตํ เม ปิตา ภณติ;
‘โหหิสิ [โสหิสิ (สพฺพตฺถ)] เม ชามาตา, นิกฺขิป โปฎฺฐิญฺจ [โปนฺตึ (สี. สฺยา.)] ฆฎิกญฺจ’ฯ

๔๒๕. ‘‘โสปิ วสิตฺวา ปกฺขํ [ปกฺกมถ (สี.)], อถ ตาตํ ภณติ ‘เทหิ เม โปฎฺฐึ;
ฆฎิกญฺจ มลฺลกญฺจ, ปุนปิ ภิกฺขํ จริสฺสามิ’ฯ

๔๒๖. ‘‘อถ นํ ภณตี ตาโต, อมฺมา สโพฺพ จ เม ญาติคณวโคฺค;
‘กึ เต น กีรติ อิธ, ภณ ขิปฺปํ ตํ เต กริหิ’ติฯ

๔๒๗. ‘‘เอวํ ภณิโต ภณติ, ‘ยทิ เม อตฺตา สโกฺกติ อลํ มยฺหํ;
อิสิทาสิยา น สห วจฺฉํ, เอกฆเรหํ สห วตฺถุํ’ฯ

๔๒๘. ‘‘วิสฺสชฺชิโต คโต โส, อหมฺปิ เอกากินี วิจิเนฺตมิ;
‘อาปุจฺฉิตูน คจฺฉํ, มริตุเย [มริตาเย (สี.), มริตุํ (สฺยา.)] วา ปพฺพชิสฺสํ วา’ฯ

๔๒๙. ‘‘อถ อยฺยา ชินทตฺตา, อาคจฺฉี โคจราย จรมานา;
ตาตกุลํ วินยธรี, พหุสฺสุตา สีลสมฺปนฺนาฯ

๔๓๐. ‘‘ตํ ทิสฺวาน อมฺหากํ, อุฎฺฐายาสนํ ตสฺสา ปญฺญาปยึ;
นิสินฺนาย จ ปาเท, วนฺทิตฺวา โภชนมทาสึฯ

๔๓๑. “อเนฺนน จ ปาเนน จ, ขเชฺชน จ ยญฺจ ตตฺถ สนฺนิหิตํ;
สนฺตปฺปยิตฺวา อวจํ, ‘อเยฺย อิจฺฉามิ ปพฺพชิตุํ’ฯ

๔๓๒. “อถ มํ ภณตี ตาโต, ‘อิเธว ปุตฺตก [ปุตฺติเก (สฺยา. ก.)] จราหิ ตฺวํ ธมฺมํ;
อเนฺนน จ ปาเนน จ, ตปฺปย สมเณ ทฺวิชาตี จ’ฯ

๔๓๓. “อถหํ ภณามิ ตาตํ, โรทนฺตี อญฺชลิํ ปณาเมตฺวา;
‘ปาปญฺหิ มยา ปกตํ, กมฺมํ ตํ นิชฺชเรสฺสามิ’ฯ

๔๓๔. “อถ มํ ภณตี ตาโต, ‘ปาปุณ โพธิญฺจ อคฺคธมฺมญฺจ;
นิพฺพานญฺจ ลภสฺสุ, ยํ สจฺฉิกรี ทฺวิปทเสฏฺโฐ’ฯ

๔๓๕. “มาตาปิตู อภิวาทยิตฺวา, สพฺพญฺจ ญาติคณวคฺคํ;
สตฺตาหํ ปพฺพชิตา, ติโสฺส วิชฺชา อผสฺสยิํฯ

๔๓๖. “ชานามิ อตฺตโน สตฺต, ชาติโย ยสฺสยํ ผลวิปาโก;
ตํ ตว อาจิกฺขิสฺสํ, ตํ เอกมนา นิสาเมหิฯ

๔๓๗. “นครมฺหิ เอรกเจฺฉ [เอรกกเจฺฉ (สฺยา. ก.)], สุวณฺณกาโร อหํ ปหูตธโน;
โยพฺพนมเทน มโตฺต โส, ปรทารํ อเสวิหํฯ

๔๓๘. “โสหํ ตโต จวิตฺวา, นิรยมฺหิ อปจฺจิสํ จิรํ;
ปโกฺก ตโต จ อุฏฺฐหิตฺวา, มกฺกฎิยา กุจฺฉิโมกฺกมิํฯ

๔๓๙. “สตฺตาหชาตกํ มํ, มหากปิ ยูถโป นิลฺลเจฺฉสิ;
ตเสฺสตํ กมฺมผลํ, ยถาปิ คนฺตฺวาน ปรทารํฯ

๔๔๐. “โสหํ ตโต จวิตฺวา, กาลํ กริตฺวา สินฺธวารเญฺญ;
กาณาย จ ขญฺชาย จ, เอฬกิยา กุจฺฉิโมกฺกมิํฯ

๔๔๑. “ทฺวาทส วสฺสานิ อหํ, นิลฺลจฺฉิโต ทารเก ปริวหิตฺวา;
กิมินาวโฏฺฎ อกโลฺล, ยถาปิ คนฺตฺวาน ปรทารํฯ

๔๔๒. “โสหํ ตโต จวิตฺวา, โควาณิชกสฺส คาวิยา ชาโต;
วโจฺฉ ลาขาตโมฺพ, นิลฺลจฺฉิโต ทฺวาทเส มาเสฯ

๔๔๓. “โวฒูน [เต ปุน (สฺยา. ก.), โวธุน (ก. อฏฺฐ.)] นงฺคลมหํ, สกฎญฺจ ธารยามิ;
อโนฺธวโฏฺฎ อกโลฺล, ยถาปิ คนฺตฺวาน ปรทารํฯ

๔๔๔. “โสหํ ตโต จวิตฺวา, วีถิยา ทาสิยา ฆเร ชาโต;
เนว มหิลา น ปุริโส, ยถาปิ คนฺตฺวาน ปรทารํฯ

๔๔๕. “ติํสติวสฺสมฺหิ มโต, สากฎิกกุลมฺหิ ทาริกา ชาตา;
กปณมฺหิ อปฺปโภเค, ธนิก [อณิก (อฏฺฐ.), ตํสํวณฺณนายมฺปิ อตฺถยุตฺติ คเวสิตพฺพา] ปุริสปาตพหุลมฺหิฯ

๔๔๖. “ตํ มํ ตโต สตฺถวาโห, อุสฺสนฺนาย วิปุลาย วฑฺฒิยา;

โอกฑฺฒติ วิลปนฺติํ, อจฺฉินฺทิตฺวา กุลฆรสฺมาฯ

๔๔๗. ‘‘อถ โสฬสเม วสฺเส, ทิสฺวา มํ ปตฺตโยพฺพนํ กญฺญํ;
โอรุนฺธตสฺส ปุตฺโต, คิริทาโส นาม นาเมนฯ

๔๔๘. ‘‘ตสฺสปิ อญฺญา ภริยา, สีลวตี คุณวตี ยสวตี จ;
อนุรตฺตา [อนุวตฺตา (ก.)] ภตฺตารํ, ตสฺสาหํ [ตสฺส ตํ (?)] วิเทฺทสนมกาสิํฯ

๔๔๙. ‘‘ตเสฺสตํ กมฺมผลํ, ยํ มํ อปกีริตูน คจฺฉนฺติ;
ทาสีว อุปฏฺฐหนฺติํ, ตสฺสปิ อโนฺต กโต มยา’’ติฯ

… อิสิทาสี เถรี…ฯ

จตฺตาลีสนิปาโต นิฏฺฐิโตฯ

๑๖. มหานิปาโต

๑. สุเมธาเถรีคาถา

๔๕๐. มนฺตาวติยา นคเร, รโญฺญ โกญฺจสฺส อคฺคมเหสิยา;
ธีตา อาสึ สุเมธา, ปสาทิตา สาสนกเรหิฯ

๔๕๑. สีลวตี จิตฺตกถา, พหุสฺสุตา พุทฺธสาสเน วินีตา;
มาตาปิตโร อุปคมฺม, ภณติ ‘‘อุภโย นิสาเมถฯ

๔๕๒. ‘‘นิพฺพานาภิรตาหํ, อสสฺสตํ ภวคตํ ยทิปิ ทิพฺพํ;
กิมงฺคํ ปน [กิมงฺค ปน (สี. สฺยา.), กึ ปน (?)] ตุจฺฉา กามา, อปฺปสฺสาทา พหุวิฆาตาฯ

๔๕๓. ‘‘กามา กฏุกา อาสีวิสูปมา, เยสุ มุจฺฉิตา พาลา;
เต ทีฆรตฺตํ นิรเย, สมปฺปิตา หญฺญเนฺต ทุกฺขิตา [หญฺญเร ทุขิตา (?)]ฯ

๔๕๔. ‘‘โสจนฺติ ปาปกมฺมา, วินิปาเต ปาปวฑฺฒิโน สทา;
กาเยน จ วาจาย จ, มนสา จ อสํวุตา พาลาฯ

๔๕๕. ‘‘พาลา เต ทุปฺปญฺญา, อเจตนา ทุกฺขสมุทโยรุทฺธา;
เทสเนฺต อชานนฺตา, น พุชฺฌเร อริยสจฺจานิฯ

๔๕๖. ‘‘สจฺจานิ อมฺม พุทฺธวรเทสิตานิ, เต พหุตรา อชานนฺตา เย;
อภินนฺทนฺติ ภวคตํ, ปิเหนฺติ เทเวสุ อุปปตฺตึฯ

๔๕๗. ‘‘เทเวสุปิ อุปปตฺติ, อสสฺสตา ภวคเต อนิจฺจมฺหิ;
น จ สนฺตสนฺติ พาลา, ปุนปฺปุนํ ชายิตพฺพสฺสฯ

๔๕๘. ‘‘จตฺตาโร วินิปาตา, ทุเว [เทฺว (สพฺพตฺถ)] จ คติโย กถญฺจิ ลพฺภนฺติ;
น จ วินิปาตคตานํ, ปพฺพชฺชา อตฺถิ นิรเยสุฯ

๔๕๙. ‘‘อนุชานาถ มํ อุภโย, ปพฺพชิตุํ ทสพลสฺส ปาวจเน;
อโปฺปสฺสุกฺกา ฆฏิสฺสํ, ชาติมรณปฺปหานายฯ

๔๖๐. ‘‘กึ ภวคเต [ภวคเตน (สฺยา.)] อภินนฺทิเตน, กายกลินา อสาเรน;
ภวตณฺหาย นิโรธา, อนุชานาถ ปพฺพชิสฺสามิฯ

๔๖๑. ‘‘พุทฺธานํ อุปฺปาโท วิวชฺชิโต, อกฺขโณ ขโณ ลโทฺธ;
สีลานิ พฺรหฺมจริยํ, ยาวชีวํ น ทูเสยฺยํ’’ฯ

๔๖๒. เอวํ ภณติ สุเมธา, มาตาปิตโร ‘‘น ตาว อาหารํ;
อาหริสฺสํ [อาหริยามิ (สี.), อาหาริสํ (?)] คหฏฺฐา, มรณวสํ คตาว เหสฺสามิ’’ฯ

๔๖๓. มาตา ทุกฺขิตา โรทติ ปิตา จ, อสฺสา สพฺพโส สมภิหโต;
ฆเฏนฺติ สญฺญาเปตุํ, ปาสาทตเล ฉมาปติตํฯ

๔๖๔. ‘‘อุเฏฺฐหิ ปุตฺตก กึ โสจิเตน, ทินฺนาสิ วารณวติมฺหิ;
ราชา อนีกรโตฺต [อณีกทโตฺต (สี. สฺยา.)], อภิรูโป ตสฺส ตฺวํ ทินฺนาฯ

๔๖๕. ‘‘อคฺคมเหสี ภวิสฺสสิ, อนิกรตฺตสฺส ราชิโน ภริยา;
สีลานิ พฺรหฺมจริยํ, ปพฺพชฺชา ทุกฺกรา ปุตฺตกฯ

๔๖๖. ‘‘รเชฺช อาณาธนมิสฺสริยํ, โภคา สุขา ทหริกาสิ;
ภุญฺชาหิ กามโภเค, วาเรยฺยํ โหตุ เต ปุตฺต’’ฯ

๔๖๗. อถ เน ภณติ สุเมธา, ‘‘มา เอทิสิกานิ ภวคตมสารํ;
ปพฺพชฺชา วา โหหิติ, มรณํ วา เม น เจว วาเรยฺยํฯ

๔๖๘. ‘‘กิมิว ปูติกายมสุจึ, สวนคนฺธํ ภยานกํ กุณปํ;
อภิสํวิเสยฺยํ ภสฺตํ, อสกึ ปคฺฆริตํ อสุจิปุณฺณํฯ

๔๖๙. ‘‘กิมิว ตาหํ ชานนฺตี, วิกุลกํ มํสโสณิตุปลิตฺตํ;
กิมิกุลาลยํ สกุณภตฺตํ, กเฬวรํ กิสฺส ทิยฺยติฯ

๔๗๐. ‘‘นิพฺพุยฺหติ สุสานํ, อจิรํ กาโย อเปตวิญฺญาโณ;
ฉุโฑฺฑ [ฉฑฺฑิโต (สฺยา.), ฉุโฑฺฐ (ก.)] กฬิงฺครํ วิย, ชิคุจฺฉมาเนหิ ญาตีหิฯ

๔๗๑. ‘‘ฉุฑฺฑูน [ฉฑฺฑูน (สฺยา.), ฉุฏฺฐูน (ก.)] นํ สุสาเน, ปรภตฺตํ นฺหายนฺติ [นฺหายเร (?)]
ชิคุจฺฉนฺตา;
นิยกา มาตาปิตโร, กึ ปน สาธารณา ชนตาฯ

๔๗๒. ‘‘อโชฺฌสิตา อสาเร, กเฬวเร อฏฺฐินฺหารุสงฺฆาเต;
เขฬสฺสุจฺจารสฺสว, ปริปุเณฺณ [เขฬสฺสุจฺจารปสฺสวปริปุเณฺณ (สี.)] ปูติกายมฺหิฯ

๔๗๓. ‘‘โย นํ วินิพฺภุชิตฺวา, อพฺภนฺตรมสฺส พาหิรํ กยิรา ;
คนฺธสฺส อสหมานา, สกาปิ มาตา ชิคุเจฺฉยฺยฯ

๔๗๔. ‘‘ขนฺธธาตุอายตนํ, สงฺขตํ ชาติมูลกํ ทุกฺขํ;
โยนิโส อนุวิจินนฺตี, วาเรยฺยํ กิสฺส อิเจฺฉยฺยํฯ

๔๗๕. ‘‘ทิวเส ทิวเส ติสตฺติ, สตานิ นวนวา ปเตยฺยุํ กายมฺหิ;
วสฺสสตมฺปิ จ ฆาโต, เสโยฺย ทุกฺขสฺส เจวํ ขโยฯ

๔๗๖. ‘‘อชฺฌุปคเจฺฉ ฆาตํ, โย วิญฺญาเยวํ สตฺถุโน วจนํ;
‘ทีโฆ เตสํ [โว (ก.)] สํสาโร, ปุนปฺปุนํ หญฺญมานานํ’ฯ

๔๗๗. ‘‘เทเวสุ มนุเสฺสสุ จ, ติรจฺฉานโยนิยา อสุรกาเย;
เปเตสุ จ นิรเยสุ จ, อปริมิตา ทิสฺสเร ฆาตาฯ

๔๗๘. ‘‘ฆาตา นิรเยสุ พหู, วินิปาตคตสฺส ปีฬิยมานสฺส [กิลิสฺสมานสฺส (สฺยา. ก.)];
เทเวสุปิ อตฺตาณํ, นิพฺพานสุขา ปรํ นตฺถิฯ

๔๗๙. ‘‘ปตฺตา เต นิพฺพานํ, เย ยุตฺตา ทสพลสฺส ปาวจเน;

อโปฺปสุกฺกา ฌเฏนฺติ, ชาติมรณปฺปหานายฯ

๔๘๐. “อเชฺชว ตาตภินิกฺขมิสฺสํ, โภเคหิ กึ อสาเรหิ;
นิพฺพินฺนา เม กามา, วนฺตสมา ตาลวตฺถุกตา”ฯ

๔๘๑. สา เจวํ ภณติ ปิตรมนีกรโตฺต จ ยสฺส สา ทินฺนา;
อุปยาสิ วารณวเต, วาเรยฺยมุปฏฺฐิเต กาเลฯ

๔๘๒. อถ อสิตนิจิตมุทุเก, เกเส ขเคฺคน ฉินฺทิย สุเมธา;
ปาสาทํ ปิทหิตฺวา [ปิเธตฺวา (สี. สฺยา.), ปิธิตฺวา (ก.)], ปฐมชฺฌานํ สมาปชฺชิฯ

๔๘๓. สา จ ตหึ สมาปนฺนา, อนีกรโตฺต จ อาคโต นครํ;
ปาสาเท จ [ปาสาเทว (สี. สฺยา.)] สุเมธา, อนิจฺจสญฺญํ [อนิจฺจสญฺญา (สพฺพตฺถ)] สุภาเวติฯ

๔๘๔. สา จ มนสิ กโรติ, อนีกรโตฺต จ อารุหี ตุริตํ;
มณิกนกภูสิตโงฺค, กตญฺชลี ยาจติ สุเมธํฯ

๔๘๕. “รเชฺช อาณาธนมิสฺสริยํ, โภคา สุขา ทหริกาสิ;
ภุญฺชาหิ กามโภเค, กามสุขา ทุลฺลภา โลเกฯ

๔๘๖. “นิสฺสฏฺฐํ เต รชฺชํ, โภเค ภุญฺชสฺสุ เทหิ ทานานิ;
มา ทุมฺมนา อโหสิ, มาตาปิตโร เต ทุกฺขิตา” [มาตาปิตโร จ เต ทุขิตา (?)]ฯ

๔๘๗. ตํ ตํ ภณติ สุเมธา, กาเมหิ อนตฺถิกา วิคตโมหา;
“มา กาเม อภินนฺทิ, กาเมสฺวาทีนวํ ปสฺสฯ

๔๘๘. “จาตุทฺทีโป ราชา มนฺธาตา, อาสิ กามโภคิน มโคฺค;
อติโตฺต กาลงฺกโต, น จสฺส ปริปูริตา อิจฺฉาฯ

๔๘๙. “สตฺต รตนานิ วเสฺสยฺย, วุฏฺฐิมา ทสทิสา สมเนฺตน;
น จตฺถิ ติตฺติ กามานํ, อติตฺตาว มรนฺติ นราฯ

๔๙๐. “อสิสูนูปมา กามา, กามา สปฺปสิโรปมา;
อุโกฺกปมา อนุทหนฺติ, อฏฺฐิกงฺกล [กงฺขล (สี.)] สนฺนิภาฯ

๔๙๑. “อนิจฺจา อทฺธุวา กามา, พหุทุกฺขา มหาวิสา;
อโยคุโฬว สนฺตโตฺต, อฆมูลา ทุขปฺผลาฯ

๔๙๒. “รุกฺขปฺผลูปมา กามา, มํสเปสูปมา ทุขา;
สุปิโนปมา วญฺจนิยา, กามา ยาจิตกูปมาฯ

๔๙๓. “สตฺติสูลูปมา กามา, โรโค คโณฺฑ อฆํ นิฆํ;
องฺคารกาสุสทิสา, อฆมูลํ ภยํ วโธฯ

๔๙๔. “เอวํ พหุทุกฺขา กามา, อกฺขาตา อนฺตรายิกา;
คจฺฉถ น เม ภควเต, วิสฺสาโส อตฺถิ อตฺตโนฯ

๔๙๕. กึ มม ปโร กริสฺสติ, อตฺตโน สีสมฺหิ ฑยฺหมานมฺหิ;
อนุพเนฺธ ชรามรเณ, ตสฺส ฆาตาย ฆฏิตพฺพํ”ฯ

๔๙๖. “ทฺวารํ อปาปุริตฺวานหํ [อวาปุริตฺวาหํ (สี.)], มาตาปิตโร อนีกรตฺตญฺจ;
ทิสฺวาน ฉมํ นิสิเนฺน, โรทเนฺต อิทมโวจํฯ

๔๙๗. “ทีโฆ พาลานํ สํสาโร, ปุนปฺปุนญฺจ โรทตํ;
อนมตเคฺค ปิตุ มรเณ, ภาตุ วเธ อตฺตโน จ วเธฯ

๔๙๘. “อสฺสุ ถญฺญํ รุธิรํ, สํสารํ อนมตคฺคโต สรถ;
สตฺตานํ สํสรตํ, สราหิ อฏฺฐีนญฺจ สนฺนิจยํฯ

๔๙๙. “สร จตุโรทธี [สรสฺสุ จตุโร อุทธี (?)], อุปนีเต อสฺสุถญฺญรุธิรมฺหิ;
สร เอกกปฺปมฏฺฐีนํ, สญฺจยํ วิปุเลน สมํฯ

๕๐๐. “อนมตเคฺค สํสรโต, มหึ [มหามหึ (?)] ชมฺพุทีปมุปนีตํ;
โกลฏฺฐิมตฺตคุฬิกา, มาตา มาตุเสฺวว นปฺปโหนฺติฯ

๕๐๑. “ติณกฏฺฐสาขาปลาสํ [สร ติณกฏฺฐสาขาปลาสํ (สี.)], อุปนีตํ อนมตคฺคโต สร;
จตุรงฺคุลิกา ฆฏิกา, ปิตุปิตุเสฺวว นปฺปโหนฺติฯ

๕๐๒. “สร กาณกจฺฉปํ ปุพฺพสมุเทฺท, อปรโต จ ยุคฉิทฺทํ;
สิรํ [สร (สี.)] ตสฺส จ ปฏิมุกฺกํ, มนุสฺสลาภมฺหิ โอปมฺมํฯ

๕๐๓. “สร รูปํ เผณปิโณฺฑปมสฺส, กายกลิโน อสารสฺส;
ขเนฺธ ปสฺส อนิเจฺจ, สราหิ นิรเย พหุวิฆาเตฯ

๕๐๔. “สร กฏสึ วเฑฺฒเนฺต, ปุนปฺปุนํ ตาสุ ตาสุ ชาตีสุ;
สร กุมฺภีลภยานิ จ, สราหิ จตฺตาริ สเจฺจานิฯ

๕๐๕. “อมตมฺหิ วิชฺชมาเน, กึ ตว ปญฺจกฏุเกน ปีเตน;
สพฺพา หิ กามรติโย, กฏุกตรา ปญฺจกฏุเกนฯ

๕๐๖. “อมตมฺหิ วิชฺชมาเน, กึ ตว กาเมหิ เย ปริฬาหา [สปริฬาหา (สี. อฏฺฐ.)];
สพฺพา หิ กามรติโย, ชลิตา กุถิตา กมฺปิตา สนฺตาปิตาฯ

๕๐๗. “อสปตฺตมฺหิ สมาเน, กึ ตว กาเมหิ เย พหุสปตฺตา;
ราชคฺคิโจรอุทกปฺปิเยหิ, สาธารณา กามา พหุสปตฺตาฯ

๕๐๘. “โมกฺขมฺหิ วิชฺชมาเน, กึ ตว กาเมหิ เยสุ วธพโนฺธ;
กาเมสุ หิ อสกามา, วธพนฺธทุขานิ อนุโภนฺติฯ

๕๐๙. “อาทีปิตา ติณุกฺกา, คณฺหนฺตํ ทหนฺติ เนว มุญฺจนฺตํ;
อุโกฺกปมา หิ กามา, ทหนฺติ เย เต น มุญฺจนฺติฯ

๕๑๐. “มา อปฺปกสฺส เหตุ, กามสุขสฺส วิปุลํ ชหี สุขํ;
มา ปุถุโลโมว พฬิสํ, คิลิตฺวา ปจฺฉา วิหญฺญสิฯ

๕๑๑.“กามํ กาเมสุ ทมสฺสุ, ตาว สุนโขว สงฺขลาพโทฺธ;
กาหินฺติ ขุ ตํ กามา, ฉาตา สุนขํว จณฺฑาลาฯ

๕๑๒.“อปริมิตญฺจ ทุกฺขํ, พหูนิ จ จิตฺตโทมนสฺสานิ;
อนุโภหิสิ กามยุโตฺต, ปฏินิสฺสช [ปฏินิสฺสร (สี.)] อทฺธุเว กาเมฯ

๕๑๓.“อชรมฺหิ วิชฺชมาเน, กึ ตว กาเมหิ [เยสุ ชราย จ; มรณพฺยาธิหิ คหิตา (?)] เยสุ ชรา;
มรณพฺยาธิคหิตา [เยสุ ชราย จ; มรณพฺยาธิหิ คหิตา (?)], สพฺพา สพฺพตฺถ ชาติโยฯ

๕๑๔.“อิทมชรมิทมมรํ [อิทํ อชรํ อิทํ อมรํ (?)], อิทมชรามรํ ปทมโสกํ;
อสปตฺตมสมฺพาธํ, อขลิตมภยํ นิรุปตาปํฯ

๕๑๕.“อธิคตมิทํ พหูหิ, อมตํ อชฺชาปิ จ ลภนียมิทํ;
โย โยนิโส ปยุญฺชติ, น จ สกฺกา อฆฏมาเนน”ฯ

๕๑๖.เอวํ ภณติ สุเมธา, สงฺขารคเต รตึ อลภมานา;
อนุเนนฺตี อนิกรตฺตํ, เกเส จ ฉมํ ขิปิ สุเมธาฯ

๕๑๗.อุฏฺฐาย อนิกรโตฺต, ปญฺชลิโก ยาจิตสฺสา ปิตรํ โส;
“วิสฺสเชฺชถ สุเมธํ, ปพฺพชิตุํ วิโมกฺขสจฺจทสฺสา”ฯ

๕๑๘.วิสฺสชฺชิตา มาตาปิตูหิ, ปพฺพชิ โสกภยภีตา;
ฉ อภิญฺญา สจฺฉิกตา, อคฺคผลํ สิกฺขมานายฯ

๕๑๙.อจฺฉริยมพฺภุตํ ตํ, นิพฺพานํ อาสิ ราชกญฺญาย;
ปุเพฺพนิวาสจริตํ, ยถา พฺยากริ ปจฺฉิเม กาเลฯ

๕๒๐.“ภควติ โกณาคมเน, สงฺฆารามมฺหิ นวนิเวสมฺหิ;
สขิโย ติโสฺส ชนิโย, วิหารทานํ อทาสิมฺหฯ

๕๒๑.“ทสกฺขตฺตุํ สตกฺขตฺตุํ, ทสสตกฺขตฺตุํ สตานิ จ สตกฺขตฺตุํ;
เทเวสุ อุปฺปชฺชิมฺห, โก ปน วาโท มนุเสฺสสุฯ

๕๒๒.“เทเวสุ มหิทฺธิกา อหุมฺห, มานุสกมฺหิ โก ปน วาโท;
สตฺตรตนสฺส มเหสี, อิตฺถิรตนํ อหํ อาสึฯ

๕๒๓.“โส เหตุ โส ปภโว, ตํ มูลํ สาว สาสเน ขนฺตี;
ตํ ปฐมสโมธานํ, ตํ ธมฺมรตาย นิพฺพานํ”ฯ

๕๒๔.เอวํ กโรนฺติ เย สทฺทหนฺติ, วจนํ อโนมปญฺญสฺส;
นิพฺพินฺทนฺติ ภวคเต, นิพฺพินฺทิตฺวา วิรชฺชนฺตีติฯ

อิตฺถํ สุทํ สุเมธา เถรี คาถาโย อภาสิตฺถาติฯ

มหานิปาโต นิฏฺฐิโตฯ

สมตฺตา เถรีคาถาโยฯ

คาถาสตานิ จตฺตาริ, อสีติ ปุน จุทฺทส [คาถาสงฺขฺยา อิธ อนุกฺกมณิกคณนาวเสน ปากฏา];
เถริเยกุตฺตรสตา [เถรีเยกุตฺตรฉสตา (?) ตึสมตฺตาปิ ปญฺจสตมตฺตาปิ เถริโย เอกโต อาคตา มนสิกาตพฺพา], สพฺพา ตา อาสวกฺขยาติฯ

เถรีคาถาปาฬิ นิฏฺฐิตาฯ